

Ob reki Reni divjajo srditi boji

HITLER MEČE ZADNJE ŽRTVE V BOJ; ZAVEZNIKI IMAJO NOVE NAČRTE

London, Anglija. — Angleška druga armada ima zaznamovati zadnja dva dni lepe uspehe. Iz Belgije je prodrla v Nizozemsko skoro do 55 milj in je obšla mesto Nijmegen, ki se nahaja na koncu nemškega utrjenega pasu Siegfriedove črte. Ameriški in angleški parašutniki pa so daleč naprej v zaledju, s katerimi prodirajo angleške kolone še niso prišle v stik, a upajo, da bodo vsak čas.

Namen in cilj zavezniške strategije je obiti konico Siegfriedovega pasu in potem od severa prodreti v notranjost Nemčije. Drugi pa so mnenja, da s hitrim bliskovitim sunkom nameravajo Zavezniški priti do Hamburga in na hitro odrezati Dansko od nemške zveze in od tam naprej v Berlin. Na tej poti pričakujejo nekateri najmanj ovir. Na ta način bi padlo vse Porurje s Siegfriedovo črto v osamljenost, ki bi se morala prej ali slej podati radi odreza severne Nemčije.

Na vsej fronti od Švice do Nijmegena divjajo zadnja dva

RUSI OSVAJAJO BALTISKE DEŽELE; DRUGE VESTI

Moskva, Rusija. — Rusi zadnje dni posvečajo svojo pozornost baltiskim deželam. Od štirih smeri prodirajo proti baltiskemu morju. V Estoniji na severu prodirajo ob obrežju proti Talinu, od katerega so oddaljeni še kakih 35 milj. Druga ost prodira navzgor od jugo-vzhoda. V Latvijo pa prodirata druge dve osti, ena od vzhoda, druga od juga proti zalivu pri Rigi. Tekom zadnjih tri dni pravi poročilo, da so ruske armade osvojile nad 1800 vasi, mest in raznih naselij.

O bojih pri Varšavi poročila zadnja dva dni ne omenjajo dosti. Vsaj poročila iz Moskve jih ne omenjajo. Poročilo berlinske radio postaje omenja boje pri Varšavi in pravi, da so ruske čete izsilile prehod na dveh južnih železniških mostovih preko reke Vistule pri Varšavi. Poročilo iz Moskve omenja nadalje, da se Finci ne držijo toč-

FINCI PODPISALI PREMIRJE Z RUSI IN ANGLEŽI

London, Anglija. — Zadnji terek večer so se Finci končno uklonili zavezniškemu pritisku in so podpisali pogoje premirja z Rusijo in Anglijo v Moskvi. Pogoji dajejo Rusiji severno finsko pristanišče Petsamo. Za dobo 50 let pa daje v najem Porskalski polotok in druga obrežna okolijsa okrog Helsinkija v Finskem zalivu. Finske čete se imajo umakniti do sovjetske-finske meje izza leta 1940. Finska trgovska mornarica mora biti dana Rusom na razpolago in Zavezniškom za vojne potrebe. Daje morajo Finci plačati tekmo šestih let \$240.000.000.00 vojne odškodnine Rusiji. Nemška vojska v Finski se ima takoj razorožiti in finska vojska se ima zmanjšati na normalno višino v mirnih časih.

Poročilo iz Švedske omenja, da Finci že razorožujejo Nemce v Finski in da se Nemci upirajo in da v več krajih divjajo boji med Finci in Nemci. Fincem pomagajo ruski oddelki in ruski častniki nadzorujejo razoroževanje. Von Born je v imenu finske vlade objavil finskemu narodu sledečo poslanico: "Poizkusiti moramo zgraditi Finski novo bodočnost, kolikor priložnosti je nam slučaj pustil za ta namen. Mi smo sosedje Rusije in se moramo tega vedno zavedati." — Kaj so pa imeli Finci v mislih, ko so šli s takim veseljem nad Ruse s Hitlerjem?

KOZAKI GREDO!

S kmečkimi rutami na glavah pozdravljajo kmetiči rumunski vasi četo Donskih Kozakov sovjetskih sil, ki jezdijo skozi vas po preprostem domačem potu. Vojak spredaj na levi je že snel svojo čako pred ženskami.

DEWEY PRAVI, DA ROOSEVELT NI NEOBHODNO POTREBEN

Portland, Oregon. — Republikanski kandidat Tomaz E. Dewey, ki je imel zadnji terek velik shod v tem mestu, je v svojem govoru povdarjal, da je zagotovljeno, da bo v jeseni izvoljenih večina republikanskih kandidatov v kongres. Dalje je razpravljal v svojem govoru o raznih pripombah, da je predsednik Roosevelt vsled izrednih vojnih časov neizogibno potreben deželi. To ni resnica, je povdaril Dewey. Roosevelt je uspel le v tem, da se je depresija podaljšala na 11 let in da je le vojna rešila vprašanje brezposelnosti, je dejal govornik. Zdaj pa, ko bo kongres imel republikansko večino, bo potreba tudi poslati v pokoj Roosevelta, da bo mogoča harmonija med zakonodajnim oddelkom in eksekutivo v vladi. V San Francisco pa je imel velik shod v sredo, na katerem je govoril, da bo pod republikansko administracijo zaščita, delo in prosperiteta za vse. Lepe napovedi, če niso le same besede.

OMEJITVE POLAGOMA OLAJŠUJEJO

Washington, D. C. — Odbor za vojno proizvodnjo je dne umaknil nekatere omejitve, nekatere pa olajšal, ki so se tikale raznih izdelkov, katerih material se je rabil izključno za vojne namene. Tako bodo zdaj v večji meri izdelovali zopet železne peči, za gretje z oljem in več drugih sličnih predmetov. Počasi bo na trgu tudi več peči in tankov za gretje vode, pravi poročilo.

ZAVEZNIKI ZBIRAJO SVOJE SILE ZA UDAR V PORURJE

London, Anglija. — Angleži in Amerikanci zbirajo svoje številne čete za udar v Porurje, kjer se nahaja glavna nemška vojna industrija. Udar pravijo, da bo tak, da ga Nemci ne bodo vzdržali. Nemci se tega sunka bojijo in so ukazali civilnemu prebivalstvu iz vseh ogroženih pokrajin ob Reni, da se ima umakniti v notranjost dežele.

KRIZEM SVETA

Edmonton, Alta. — Vojaški transportni letalo s 16 potniki na krovu je pogrešano že od zadnjega ponedeljka. Bilo je na potu med Anchorage in Fairbanks v Alaski. Neki lovec omenja, da je videl kakih 40 milj od Lane Creeka dim, ki je morda bil od zgorelega letala. Iskalci so na delu.

Washington, D. C. — Mornariški departament objavlja, da je ameriška podmornica Flier, s 1.500 tonsko kapaciteto pogrešana in smatrana za izgubljeno v Pacifiku. Odstranjevalec min Perry pa je bil potopljen pri Palau otoku od Japoncev.

Chicago, Ill. — Vlada je prevzela Pershing hotel v Chicagu na 6400 Cottage Grove ave., v katerem je bivalo kakih 450 črnih stanovalcev. Vlada bo porabila hotel za vojaški stan, ki bo središče za razdeljevanje črnih vojakov.

Washington, D. C. — Mornariški urad poroča, da od srede meseca avgusta pa do zadnjih dni so ameriške podmornice in letala potopila 74 nadaljnjih japonskih ladij vseh raznih tipov. Od začetka vojne do sedaj so Amerikanci potopili Japoncem vsega skupaj 721 ladij.

Boston, Mass. — Iz krogov ribiških družb se poroča, da je začelo primanjkovati raznih mazil in olj, ki so jih izdelovali iz ribjih masti, po večini iz semov in kitov. Poročilo omenja, da primanjkuje ribiških lovčev, pa tudi rib ni več toliko, kakor jih je bilo.

Washington, D. C. — Ameriška vlada je priznala te dni neodvisnost Siriji in Lebanonu, državic na Bliznjem vzhodu. Obe deželici ste bili pod francoskim mandatom do leta 1941. Francoska vlada jim je tedaj podelila popolno prostost. Zdaj pa nekateri Francozi s tem ne soglašajo.

Berne, Švica. — Fašistične oblasti v Milanu so aretirale bolgarskega poslanika Mikova. To so storili iz maščevanja, ko so izvedeli, da je bolgarska vlada podpisala z Zavezni-

KONGRES ZOPET PREISKUJE BROWDERJEVO DELOVANJE

Washington, D. C. — Poseben kongresni preiskovalni odbor, ki preiskuje zadeve kampanjskih potroškov raznih kandidatov, je začel vrtati v zadeve Komunistične politične zveze, katere predsednik je znani Earl Browder. Preiskovalni odbor bi rad dognal, odkje dobiva zveza svoje dohodke in kam potem isti gredo. Zveza baje šteje okrog 80.000 članov in njeni dohodki so okrog \$170.000.00 letno. To pa najbrže ni vse. Podpora mora prihajati še od drugod. Browder je izjavil, da zveza podpira Roosevelt-Trumannov tike, ker te dva sta za široko svobodno delavsko gibanje. Republikanski kongresniki pa to izrabljajo za svoj politični kapital, da lažje očitajo sedanji administraciji, da je v zvezi s komunisti.

BRICKER GOVORI PO PENNSYLVANIJ

Pittsburgh, Pa. — Governor Bricker je na tukajšnjem shodu ostro napadal sedanjo "New-dealsko" administracijo, zlasti njeno načrtno gospodarsko politiko. Nazaj k prosperiteti bomo prišli le, če bomo imeli popoln prost in svobodno obrat. V businessu potrebujemo svobodo oportunitete, je zopet naglašal Bricker. Ostro je ožigosal tudi Odbor za Politično Akcijo, ki ga pod pritiskom podpisuje CIO.

KAKOR, DA NI BOLJ VAŽNIH ZADEV?

Washington, D. C. — Republikanski kongresnik Knutson iz Minnesote je predložil predlog, da naj bo zadnji četrtlet v novembru vsako leto Zahvalni dan kot uzakonjen narodni praznik. Sedaj je določeno, da je vsak četrti četrtlet v novembru Zahvalni dan. Letos bo v novembru pet četrtkov, pa nekaterim to ni po volji. Salabolt je to važna zadeva!

premirje. Rumunski diplomatje pa so bili previdnejši in so preje pobegnili v Švico.

O POTEKU DOGODKOV V JUGOSLAVIJI JE MALO NOVIC TE DNI

Chicago, Ill. — Odkar so Rusi prodrli v Bolgarijo so časnikarska poročila v ameriških listih o poteku dogodkov v Jugoslaviji silno pičila, tako pičila, da je kar sumljivo. Tudi so pred dobrim tednom poročila govorila, da so se ruske in Titove čete združile, par dni kasneje pa smo spet brali, da razdalja med njimi znaša samo še nekaj ducatov milj.

Iz Bari, Italija, je prišlo poročilo, ki pripoveduje, da močni oddelki Titovih partizanov prodirajo proti severu zapadno od reke Morve, da naletijo le na slaboten odpor tu in tam in da so obkolili Valjevo, zavzeli bližnji Slovac in Lajkovac, ki je samo 34 milj jugozahodno od Belgrada.

Spotoma so partizani zasedli Ravno goro, prejšnji glavni stan srbskega četniškega vodje generala Draže Mihajloviča, ki mu zdaj na eni strani zapirajo pot partizani, na drugi pa Nemci in ga bodo skoraj gotovo prej ali slej ujeli prvi ali pa drugi.

Partizani so te dni že ujeli Mihajlovičevega sina. Druge sile delujejo iz jadranske utrbe na otoku Visu in so že osvobodile nadaljne tri važne dalmatinske otoke.

V Londonu je bilo objavljeno, da je bil imenovan Borislav Ristić za ministra vojne, mornarice in zrakoplovstva v vladi dr. Subašića. General Ristić je meseca junija pobegnil s svojimi štirimi sinovi iz Beograda ter se pridružil silam maršala Tita. General Ristić, ki se je udeležil vseh vojn na Balkanu od začetka tega stoletja, se je pred kratkim sestal z ministerstvom predsednikom dr. Subašićem na osvobojenem jugoslovanskem ozemlju, od tam pa je odpotoval v London. Sprejel je svoje visoko mesto v sporazumu z osvobodilnim pokretom.

KO VEJEJO DRUGE SAPICE SIROM JUGOSLAVIJE

London, Anglija. — Iz zanesljivih virov prihaja vest, da so vsi trije jugoslovanski kvizlingi v zadnjem času poskusili najti pot do zaveznikov in pustiti Hitlerja na cedilu — vsi trije, Ante Pavelić, srbski general Milan Nedić in ljubljanski general Rupnik.

Poročila pravijo, da ni šlo za domenjeno akcijo, ter da so bile ponudbe tudi časovno oddaljene druge od druge, vse tri pa so bile dostavljene zavezniškom kot pisani dokumenti, črno na belem. Vsakteri teh treh je ponujal, da bo pomagal zavezniškom pri okupaciji njegovega okrožja, ako mu le dajo jamstvo, da se mu osebno ne bo ničesar pripetilo.

Ali so zavezniški odgovorili na te ponudbe, ni znano, pač pa je več kot verjetno, da je zdaj že vsem trem popolnoma jasno.

LOUIS ADAMIČ BO SPISAL BARAGOV ŽIVLJENJEPIS

Chicago, Ill. — Naša prijateljica in sotrudnica Mrs. Marie Prislund iz Sheboygan, Wis., znana predsednica Slovenske ženske zveze, nam je te dni poslala majhen izrezek iz nekega ameriškega lista, katerega, ni mogoče ugotoviti, izgleda pa, da je iz Michigana. Obvestilo na tem izrezku podajamo našim čitateljem v dobesedni prevaji:

"L. A. Chase, dopisovalni tajnik pri Marquette County Historical Society, nas obvešča, da je pred kratkim prejel pismo od Louisa Adamiča, Milford, N. J., pisatelja knjig 'From Many Lands', 'What's Your Name', itd. Chase pravi, da se mu zdi, da namerava Adamič popisati življenje škofa

Friderika Barage, četudi se še ni do kraja odločil, kdaj bo začel pisati to knjigo.

"Vsekakor pa bo v decemberski in januarski izdaji revije 'Woman's Day' (ena izmed A. in P. publikacij) izšel Adamičev članek o Jugoslovanih v severnem Michiganu in bo govoril tudi o škofu Baragi.

"V tem kraju vlada posebno (Nadaljevanje na 6. str.)

AMERIKANSKI SLOVENEK

Prvi in najstarejši slovenski
list v Ameriki.
Ustanovljen leta 1891

Izhaja vsak torek in petek

Izdaja in tiska:
EDINOST PUBLISHING CO.
Naslov uredništva in uprave:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Telefon: CANAL 5544

The first and the Oldest Slovene
Newspaper in America.
Established 1891

Issued every Tuesday and Friday

Published by
EDINOST PUBLISHING CO.
Address of publication office:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Phone: CANAL 5544

Naročnina	Subscription
Za celo leto \$4.00	For one year \$4.00
Za pol leta 2.00	For half a year 2.00
Za četrt leta 1.25	For three months 1.25
Za Chicago, Kanado in Evropo:	Chicago, Canada and Europe:
Za celo leto \$4.50	For one year \$4.50
Za pol leta 2.25	For half a year 2.25
Za četrt leta 1.50	For three months 1.50

Dopisniki so prošeni, da dopise pošljejo vedno malo prej, kakor zadnje ure predno je list zaključen. Za torkovo številko morajo biti dopisi v uredništvu najkasneje do petka jutraj prejšnji teden. Za petkovo številko pa najkasneje do srede jutra. — Na dopise brez podpisa se ne ozira. — Rokopisov uredništvo ne vrača.

POZOR! Številke poleg vašega imena na naslovni strani kažejo, do kedar je plačana vaša naročnina. Prva pomeni mesec, druga dan, tretja leto. Obnavljajte naročnino točno.

Entered as second class matter, June 10, 1943, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

POLJSKA PRETEKLOST IN BODOČNOST

Poljski narod ima slavno zgodovino, ki mu daje vse pravice do vsestranske neodvisnosti in samostojnosti. Poljska kultura je odlična. K razvoju krščanstva je doprinesel poljski narod velike žrtve. Zgodovina spruče, da je ta plemeniti slovanski narod bil eden izmed onih velikih jezov proti turškemu polumesecu, ki je obvaroval zapadno Evropo pred strašnim klanjem v svojem času.

V vrstah slovanstva so Poljaki sicer igrali od časa do časa svojevrstne vloge. Krivda za to pa ne leži na ljudstvu samemu, pač pa na njegovih voditeljih, ki so ga vodili včasih po zelo nerodnih potih. Poljaki so se vedno smatrali, da stoje kulturno pred Rusi. Bili so mejaši samozvestnih pruskih baronov in plemenitašev in poljski voditelji so se precej nabrali njihovega duha v prejšnjih stoletjih. Posebno v onih delih pod Prusi se je pruska mentaliteta precej opazila. Kar je prihajalo iz zapada, je Poljakom zelo imponiralo. Kar je prišlo iz vzhoda, so prezirali in vodili proti tudi odpor. Zato so bili zlasti poljski velikaši vedno bolj naklonjeni zapadu, kakor vzhodu. Naravno, Rusi tega obnašanja niso gledali z zadovoljnostjo, in jih je čestokrat bolelo. Iz tega so izvirali mnogokrat razni spori. Ta duh ni poлегel niti po osvoboditvi po prvi svetovni vojni. Mesto, da bi bili Poljaki zavzeli neko stvarno in dobro premišljeno stališče do Rusije, so se takoj znašli v taborih, ki so ruvali proti Rusiji. Zapad, ki je to opazil, je to hitro izrabljal v svoj prid, češ, Poljaki bodo za nas koristen blok proti ruskemu komunizmu, kar so tudi res bili.

Dalje je bila pojava Poljska gospodarsko in socialno urejena tako, da je še vedno nudila višjim razredom vse priložnosti, malim ljudem pa le težki gospodarski obstanek. Generali in drugi voditelji, ki so prihajali iz plemenitaških vrst, so državo urejevali tako, da niso pozabili svojih brad. Navadno ljudstvo pa je životalo za svoj obstanek in kam naprej ni moglo. V deželi so sicer ustanavljali razne nove stranke, ki so se potegovala za bolj široko demokratično uredbo v državi, a konservativni elementi, ki so vladali, so znali pač tako voziti, da so sami sedeli v ospredju. Tako je šlo do zadnje vojne. Ko je prišel leta 1939 napad, je seveda, kakor znano, vse zlomil. Plemenitaši so se razkropili na vse strani. Mnogo jih je uteklo v bližnje države, nekaj jih je ostalo doma. Preprost narod, ki pa ni imel sredstev, je moral ostati na licu mesta in sprejeti vse gorje, ki ga je prinesla Poljski usoda zadnjih peterih let. Tu so se mnogim odprle oči. Spoznali so, da so jih plemenitaši v uri napada zapustili brez vodstva, razen nekaj redkih izjem.

V onem delu Poljske na vzhodu, ki so ga zasedli leta 1939 Rusi, so poljski kmetje in delavci prišli v drugačno ozračje. Bogatejšim slojem in plemenitašem se je nebo potemnilo, revnejšim slojem pa bolj razsvetlilo kar se tiče socialnih pravic v deželi. Tedaj namreč Nemčija še ni bila v vojni z Rusijo skoro leto in pol. Seveda so pri tej spremembi trpeli mnogi stanovi in tudi mnoge krivice so se zgodile, kakor se dogode pri vsaki taki večji spremembi. Toda mali ljudje so odprli oči, to pa zato, ker so s preobratom pridobili. Oni, ki so s preobratom zgubili, so kajpada vpili in kričali in to veliko bolj kakor prvi.

Po Hitlerjevem napadu na Rusijo se je položaj zopet spremenil. Zdaj je tudi Rusija prišla na stran Zaveznikov. Tudi ta je objavila geslo, da se bori proti Hitlerjevemu tiranstvu, torej za osvobodjenje vsega onega, kar je Hitler zavojeval. Ni se pa Rusija nikdar odpovedala svojim zgodovinskim mejam na zapadu. Zlasti ne Belorusiji in drugim krajem, ki so po Brest-Litovskem miru spadali pod Poljsko. Neka meja se je v tem oziru določila in tu sporazum ne bo nemogoč. Ampak nastala so trenja v drugi smeri, namreč, kako vlado naj ima bodoča Poljska? Ta rešitev je bolj težka. Poljska zamejna vlada, ki misli, da ima vknjižene pravice do oblasti v Poljski, se trudi na vso moč, da bi ostala priznana inštanca glede tega. V Moskvi pa so vsled neprestanih nasprotovanj od strani zamejne

vlade v Londonu v prejšnjih slučajih zdaj določili drugače, da zamejna vlada ni resnično prava in zaželjiva zastopnica poljskega naroda, pač pa, da mora narod sam izbrati, kdo ga naj v vladi v bodočnosti zastopa. Začasno pa da gre oblast Poljskemu narodnemu osvobodilnemu odboru, ki se je ustanovil iz raznih poljskih voditeljev, ki so po napadu na Poljsko utekli na Rusko. Tega se pa pristaši zamejne vlade bolj bojijo, kakor pa kakršnih koli prejšnjih ruskih zahtev glede mej. S tem vedo, da bodo zgubili vso igro in se na noben način s to zahtevo ne morejo sprijazniti. Zdaj je tudi Rusija za močno neodvisno svobodno Poljsko, ampak imeti mora tako vlado, ki ne bo nasprotna Sovjetski Rusiji.

V tej igri bo kakor izgleda, zmagala Rusija. Če gre tu za kake komunistične račune in le zgolj za te, potem to rusko prizadevanje ne zasluži nobenega priznanja. Če pa je pri tem le ta namen, da se da Poljski tako vlado, ki ne bo nasprotna Rusiji in da bi rajše flirtala v politiki z nasprotniki Rusije kakor pa sodelovala s slovanskimi državami za solidarnost slovanskih dežel, potem mora vsak Slovan v tej zadevi biti na strani Rusov, če je le kaj slovanskega čustvovanja v njem.

Sicer pa tudi v tem, če bo dobil poljski narod bolj demokratično vlado, kakor jo je imel v preteklosti, in da bo izvajal bolj široke gospodarske in socialne reforme v prid malih ljudi na Poljskem, bodo Poljaki samo pridobili, ker zasvetila jim bo boljša gospodarska in socialna bodočnost. Te so pa Poljaki potrebni, kakor drugi narodi po Evropi.

SLOVO IN POROKA Waukegan, Ill.

Končala bom z veselo novico, začel pa z nič kaj veselo. Citateljem je znano iz prejšnjih dopisov, da se moj stariši sin Cpl. Anthony Keber nahaja že dolgo na Novi Gvineji, ni jim pa znano, da je bil pred kratkim tudi moj mlajši sin, Pvt. Joe Keber, poslan čez morje in sicer v Anglijo. Star je 19 let. K vojakom je šel leto marca meseca, osnovno vežbanje je opravil v Camp Walters, Texas, potem je prišel zadnje dni julija na 10 dnevni dopust, 18. avgusta pa nas je že poklical po telefonu, da odhaja v Anglijo. Rekel je, mama in ata, ne smeta biti žalostna, ker bomo kmalu uničili Nemca, potem pridemo pa spet nazaj domov. Kako mi je bilo pri srcu, vedo le one matere, katere so ravno isto že same občutile; katere niso, tistim se pa sploh ne da nič povedati.

Pvt. Joseph Keber

Jože je član cerkve Matere božje in društva Marije Pomagaj št. 79 KSKJ. Hodil je v tukajšnje farno šolo, potem pa v Waukegan High School. Pred odhodom k vojakom je bil uposlen pri Vascology Ramet Corp. v North Chicago.

Prek morja, toda na drugi strani, je bil poslan tudi Frank "Red" Hodnik, S 1/c, sin Mr. in Mrs. Frank Hodnik iz 837 So. Utica St., Waukegan, Ill. Zdaj se nahaja nekje na Novi Gvineji. K mornarici je pristopil v novembru 1943. Tudi on je hodil v šolo Matere božje, kasneje pa je graduiral na Waukegan High School, potem pa je bil uposlen na krajevem poštnem uradu. Prideljen je neki LST pristalni ladji amfibijskega odreda. Z našim Jožetom sta bila vedno najboljša prijatelja.

Skupaj sta hodila v farno in višjo šolo in bila skupaj mašna strežnika v naši cerkvi Matere božje, kamor spada tudi Frankie, ki je nadalje član društva Roly Name in društva št. 53 KSKJ. Vedno sta bila skupaj, pa sta bila tudi skoraj istocasno poslana prek morja.

Frank R. Hodnik, S 1/c

Pri tej priliki naj tudi povem, da se je dne 6. avgusta v cerkvi Matere božje pri sv. maši poročila Frankova starijša sestra Mis Mary Hodnik iz 837 Utica St., Waukegan, s spoštovanim mladeničem Feliksom Sveto iz 1415 Sheridan Rd., North Chicago. Nevesta je bila članica Marijine družbe in društva sv. Ane št. 127 KSKJ, ženin pa spada k Holy Name Society in društvu sv. Jožefa št. 53 KSKJ. Poročil ju je naš po-možni župnik in domačin Rev. M. J. Cepon. Iz kora pa je zadonela ona prelepa pesem "O čuj, Marija, tukaj zbrane", ki so jo zapele članice Marijine družbe. Ženin služi pri letalcih v Californiji, kamor se je po enomesečnem dopustu spet povrnil.

Zvečer se je vršila v veliki šolski dvorani svatovska veselica, kamor sva bila med drugimi tudi midva z mojim možem povabljeni kakor tudi najin sin Joseph, ki je bil tistikrat ravno na dopustu. To so bile vesele in prijetne urice. Novoporočence-ma želimo obilo sreče in božje-ga blagoslova v novem stanu.

Jennie Keber.

POZDRAV SLOVENCAM V STARI DOMOVINI

Cleveland, Ohio

Na konvenciji SANSa je Mrs. Marie Prisland, predsednica SZZ, v imenu ameriških Slo-venk po radiu nagovorila roj-kinje v starem kraju. Tole jim

je povedala:

"O priliki konvencije Sloven-skega ameriškega narodnega sveta, vršee se v Clevelandu, mi je v posebno veselje in po-nos, da vas kot predsednica Slo-venke ženske zveze v Ameriki — katere članstvo šteje nad 13,000 mater rojenih v Sloveni-ji in njihovih hčera rojenih v Ameriki — najtopleje pozdravl-jam. Pozdravljam vas, žene in dekleta, v že osvobojeni Slove-niji, kakor tudi vse one, katerim svoboda še ni bila dana, ki bo pa zdaj kmalu prišla.

"Me ameriške Slovenke smo svobodne in smo vedno imele možnost, in tudi veselje, ter po-trebno navdušenje da v naših slovenskih naselbinah v Ameri-ki igramo važno vlogo v poli-tičnem in kulturnem življenju in razvoju ameriških Slovencev, ki so se kot presajena veja udomačili v tej svoji novi domovi-ni. Vsi pa še vedno mnogo mi-slimo na svoje rodne kraje in na narod v naši stari domovini.

"Pozdravljam vas, žene in dekleta v Sloveniji, s ponosom, ker slišale smo, kako ste v tej borbi na življenje in smrt, po-gumno stale ob strani svojih mož, kako ste junaško prenaša-le strašno gorje, ki vam ga je prinesel sovraženkov vpad v ljubljeno Slovenijo.

"Obenem s temi pozdravi vam pošiljam tudi zagotovilo, da bomo me, vaše sestre v Ame-riki, storile vse, kar bo v naših močeh, da vam najdemo čimveč podpore in zaslombe, moralne in materialne, za čas po zmagi, ki je zdaj že na obzorju.

"Upajmo na skorajšnje svide-nje! — Bog z vami, drage se-stre!"

Nadalje je na omenjeni kon-venciji SANSa Mrs. Prisland predlagal naslednjo resolucijo, ki je bila sprejeta.

RESOLUCIJA

Kot predsednica Slovenske ženske zveze v Ameriki zastopam izključno slovensko žensko organizacijo v Slovenskem ameriškem narodnem svetu. SZZ se ves čas obstoja trudi in prizadeva, da dviga slovensko žensstvo v Ameriki k višji kulturni, narodni in politični zave-sti. Zato smatram za zelo u-mestno, da dvignem glas slo-venke žene in v njenem imenu predlagam za dobrobit sloven-skega žensstva v Jugoslaviji na-slednjo resolucijo:

KER je v vseh demokratič-nih, kulturnih in modernih de-želah prišla že tudi žena do svo-jih političnih in drugih pravic in postala v skoro vseh zadevah enakopravna in,

KER ni več kot pravično, da je žena deležna vseh enako pravnosti v državi, zato trinajst tisoč slovenskih žen in deklet v Ameriki, organiziranih v Slo-venki ženski zvezi, apelira na vse činitelje, ki bodo gradili ob-novo nove Jugoslavije, da ne pozabijo tudi žene in ji naj do-ločijo iste pravice v politiki in vsepovsod, kakor jih uživa in jih je deležno moštvo v Jugo-slaviji.

To smatramo za neobhodno potrebno, ker le svobodna in enakopravna žena v Jugoslaviji bo mogla z vsem srcem in z vso ljubeznijo, ki jo posedata žena, delati na obnovi lepše, bolj de-mokratične in pravilnejše ure-jene Jugoslavije.

Upoštevajte ženo! Ne samo, da vam bo držala tri vogale pri hiši, samo rodila državi junake, garala in ohranjala dom, am-pak dajte ji tudi pravice, ki ji gredo po božjih in naravnih po-stavah!

Marie Prisland, predlagateljica.

SLOVENSKA ŠOLA S. N. DOMA

Cleveland, O.

V nekaj tednih, natančni da-tum bo objavljen pozneje, se prične s poukom slovensčine v Slovenski šoli S. N. Doma na St. Clair Ave. Z letošnjo sezijo sto-pa Slovanska šola SND v 21 le-to nepretrganega pouka sloven-

ščine. To naznanilo naj bi spre-jeli starši otrok z radostjo, ker se jim zopet nudi prilika priu-čiti svoje otroke v naši šoli slo-venškemu jeziku in to popolno-ma brezplačno. Kot vsa prošla leta, se tudi letos ne bo računa-lo nobene šolnine za otroke. Slovenska šola je za vse sloven-skih staršev otroke popolnoma prosta. Glavno je, da se v veli-kem številu poslužite te prilike in da vpišete svoje otroke v šo-lo in potem skrbite, da se bodo redno udeleževali pouka, ki se bo vršil ob sobotah po dnevi.

Čast mi je predstaviti javno-sti učiteljico Slovenske šole S. N. Doma za sezijo 1944—1945 in to je gospa Antoinette Sim-čič, bivša učiteljica v tej šoli, dolgoletna tajnica društva Na-prednik Slovenk šte. 137 SN-PJ, pevka pri Glasbeni Matici in režiserka pri dramskem dru-štvu Ivan Cankarju. Ona je pred časom precej let z velikim uspehom učila slovensko mladi-no v Slovenski šoli SND, ki so danes že vsi odrasli, večina od teh že oženjeni in očetje in ma-tere ter vojaki na raznih sve-tovnihih bojiščih. Gospa Simčič ima velike sposobnosti učiti in voditi mladino v pravo smer. Bila je prva režiserka pri dram-skem društvu Ivan Cankarju, ko je razdelila vloge narodne igre Legijonarji v roke svojim bivšim učencem in z njimi do-segla krasen uspeh na odru S. N. Doma. Da, v mladini je bo-dočnost in tega se v polni meri zaveda gospa Simčičeva. Zato imamo vsi, ki poznamo njene vrline, veliko upanja, da bo zo-pet uspešna, kot je bila pred le-ti, v svojem učiteljskem pokli-cu v razredih Slovenske šole S. N. Doma na St. Clair Ave. Vsi ji želimo obilo uspeha!

V Slovensko šolo SND se la-hko vpiše otroke do starosti 16 let iz celega Clevelanda in oko-lice. Ni treba, da živite samo v okolici našega Doma. Dobrodošli ste v Slovenski šoli SND iz vseh naselbin tega okraja. Saj imamo dovolj prostora v Domu za vse učence, ki se hočejo učiti slovensčine. Odvisno je sedaj samo od Vas starši, da gledate na to, da za gotovo svoje otro-ke vpišete v šolo in da jih redno pošiljate k pouku.

Bolj sedaj kot kdaj popreje je važno, da vpišete in pošljete svoje otroke v Slovensko šolo SND, da se priuče vsaj nekoliko slovensčine, kar jim bo prav gotovo kdaj prav prišlo v živ-ljenju. Pregovor pravi: kar se Janezek učil, to zna. V Evropi Slovani mogočno vstajajo in se izkazujejo kot največji junaki sveta. Zato naj nas ne bo sram nikoli, da smo potomci tega od-mičnega hrabrega rodu in naj bo sedaj nas vseh Slovencev sveta dolžnost, da gledamo na to, da se naši otroci vsaj delo-ma priuče slovenskega jezika.

Letos se bo podalo na odru S. N. Doma tudi božičnico z mladino — učenci Slovenske šole S. N. Doma, pod režijo gos-pe Simčičeve in sicer v nedeljo 24. dec., ki je že rezervirano. Važno je, da imate vsi ta dan v mislih in da se udeležite pred-stave, ker s tem daste veselje mladini do nadaljnjega pouka in obenem pomagajte do finančne-ga uspeha prireditve, od kate-rega je odvisna Slovenska šola SND.

Starši, ako hočete, da bodo znali Vaši otroci slovensko, te-daj jih za gotovo vpišete sedaj v Slovensko šolo S. N. Doma, v uradu tajnika doma Mr. John Tavčarja, 6409 St. Clair Ave. Zaželjivo je, da vpišete otroke v šolo čimprej mogoče, da se ve potem pripraviti zadostno število knjig in drugih potreb-ščin za šolo.

Letos se bo rabilo v Sloven-ski šoli SND kot glavno učno knjigo Dr. F. J. Kernovo Slo-venko-angleško berilo, katerih je precejšno število podaril Dr. Kern Slovenski šoli, ki se tudi še vedno živo zanima za naše prosvetne zadeve v S. N. Domu. (Dalje na 4. strani)

DOGODKI

med Slovenci po Ameriki

Padel za domovino

Cleveland, O. — Dne 24. ju-lija je padel v bojih na otoku Saipanu Raymond J. Steve.

Na dopustu

Chicago, Ill. — Med drugim sta prišla zadnje dni na dopust tudi Sgt. Louis Trinko, Frank Grill iz 1951 W. 22 Pl., in An-ton Kovačič iz So. Avers Ave.

Mrs. Ivanka Bruder v Kaliforniji

Los Angeles, Calif. — Naha-jam se tu v zlati Kaliforniji na obisku pri svoji hčerki Jennie. Pošiljam najlepše pozdrave vsem mojim prijateljem in pri-jateljicam kakor tudi znanec in znakam v La Salle, Ill. — Mrs. Frank Bruder.

Rojak umrl

Soudan, Minn. — Tukaj je umrl 24. avg. George Zupanich, star 75 let in doma iz Dobrepo-lja, rojen v vasi Cesta, fara Vi-dem; pri hiši se je reklo pri Samčevih. V Ameriki je bil 51 let. Pokopan je bil na cerkveno pokopališče v Tower, Minn. Za-puška žena Margaret, štiri sine-ve: Frank v Erie, Pa., Cpl. George v Calif., Joseph in Louis v Soudan; dve hčeri: Mrs. Thomas Vukelich v Gilbert in Miss Julia v Virginia; sedem vnuk-ov; setro Mrs. Ahčin v Souda-nu. Spadal je k društvu sv. Ci-rila in Metoda št. 4 KSKJ. Po-kojni je bil mirnega značaja in dober človek in je prav lepo umrl. Ljubi Bog naj podeli nje-govi duši večni mir in pokoj in večna luč naj mu sveti. Vsem preostalim naše globoko soža-lje. — M. E.

Umrl v Milwaukee

Milwaukee, Wis. — Dne 18. avgusta je v bolnišnici podlegel ranam, ki jih je dobil pri delu v tovarni, ko ga je polilo raz-topljeno železo, rojak Peter Erchul, star 45 let in doma iz Dolenjskega. Zapuška žena, si-na, dva brata in sestro.

Isti dan je tudi umrla, zadeta od srčne kapi, Mrs. Frances Kermitz, 214 W. National Ave., stara 55 let in doma iz Šostanja v Savinjski dolini. V Ameriki je bila 24 let ter zapuška tu dva sina, Vincenca in Antona, ter sestro, Mrs. Rose Stejskal.

Dne 18. avg. je dalje tudi umrla Mrs. Anna Beranitsch, roj. Rupnik, stara 83 let in do-ma nekje na Stajerskem. Zapu-ška dva sina, 16 vnukov in prav-nukov.

Dne 22. avgusta pa je v ena-ko visoki starosti 83 let, umrl rojak John Repenšek, 622 W. Pierce St. Doma je bil iz Nove Stifte pri Gornjem gradu in je bival v Ameriki 37 let. Zapuška štiri sinove, 11 vnukov in v Chi-cagu svaka Franka Tratnska.

Isti dan je po trimesečni bo-lezni umrl tudi rojak Josip Windishman, 6409 W. Green-field Ave., star 56 let in doma iz okolice Novega mesta. Podle-gel je raku na želodcu. Bil je samski ter zapuška tu v Mil-waukeee sestro Mrs. Jennie Ju-zina in v Michiganu brata Franka.

Padel na bojišču

Krayn, Pa. — Družina Mati-ja Rus je bila obveščena od vojne oblasti, da je 18. avg. pa-del na bojišču v Franciji njih sin Joseph, star 22 let. Poleg staršev zapuška tri setre.

Padel na bojišču

Gilbert, Minn. — Mrs. Roza Debelak je prejela iz Washing-tona obvestilo, da je njen mož John Debelak 18. avg. podle-gel ranam, katere je dobil v bojih v Franciji 10. avg.

ŠIRITE "AM. SLOVENEK"!

AMERIŠKO SODELOVANJE V POVOJNEM SVETU

Odkar smo bili napadeni in odkar smo primorani žrtvovati za vojne namene, vidimo, da smo ravnali zelo napačno, ko smo tako malo pozornosti posvečali naši narodni obrambi takrat, ko bi bili vse to lahko opravili z manjšimi stroški. Ampak Amerikanci smo demokratični, včasih tako, da smo v tem oziru kar pravi čudaki. Videli smo, kaj se godi in pripravljali v Nemčiji, Italiji in Japonski, pa smo držali roke križem in čakali, da so nas najprvo udarili v obraz, potem šele smo se zganili.

Očitane ne zasluži vlada, zasluži ga vsi. Vlada se pač ravna v takih ozirih po nekih navodilih javnega mnenja in to je bilo: Amerika naj se drži proč od mednarodnih zadev in naj skrbi le za svoje lastne zadeve. Kdor je priporočal kako previdnost v tem oziru, so ga proglašali za vojnega hujskača. Ko bi bili Amerikanci ostali v Ligi narodov in odločno zahtevali, da se spolnujejo mirovni pogoji zadnje mirovne konference ter bi bili bolj pazili, da bi razni nergači ne obrnili glav Nemcem in Italijanom, kakor sta jih Hitler in Mussolini in bi ne bili dovolili, da so razni napadalni narodi začeli napadati druge dežele, kakor so, bi te vojne najbrže ne bilo. Ampak bali smo se malih žrtev v tem oziru in smo odšli iz mednarodnega koncerta Lige narodov, pa so prišle nad nas velike žrtve, ki jih nosimo zdaj mi in jih bodo nosili naši rodovi še dolgo dolgo. To smo profitirali, ko smo odšli iz Lige narodov, po zahtevi in navetu naših gotovih brihtnih voditeljev, ki so za Wilsonom prišli na krmilo in mislili, da bodo v osamljenosti ustvarili bolj srečno Ameriko. Ali jo so?

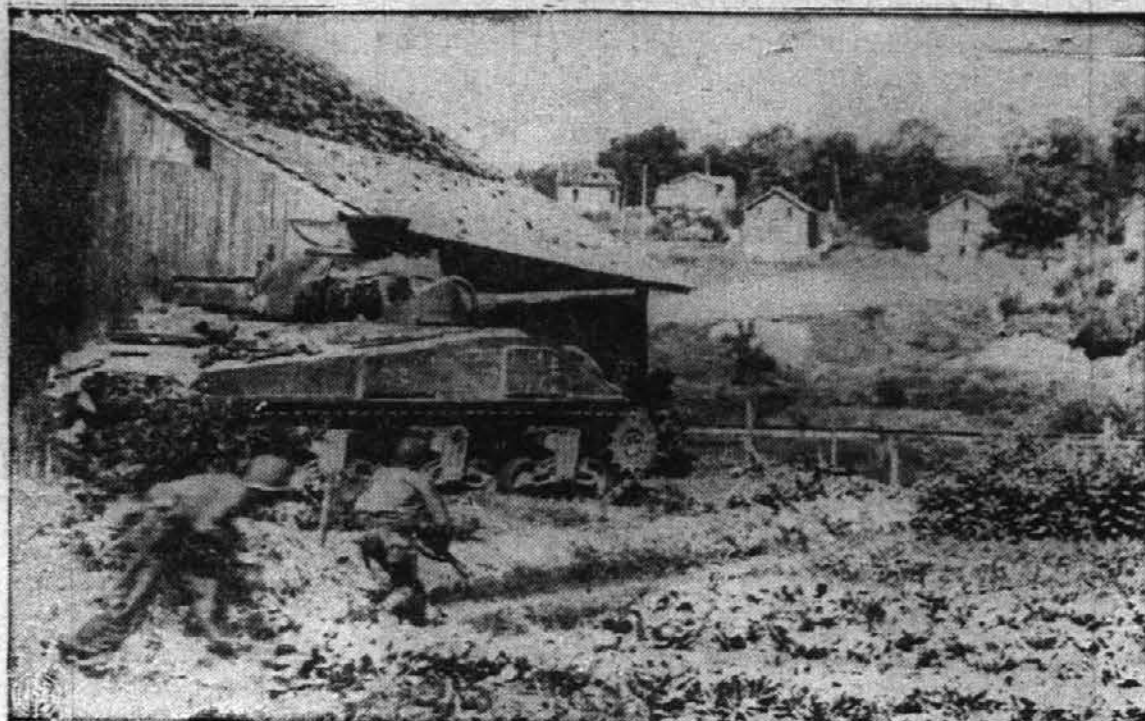
Vsaka šola, pravijo, da nekaj stane. Ali pa je nas ta šola kaj izučila? To bo pokazala bodočnost. Prihodnja desetletja po tej vojni bodo pokazala, koliko smo Amerikanci zdaj politično modrejši od dobe po prvi svetovni vojni. Toliko modri bomo menda, da ne bomo šli po tej vojni potapljati svoje bojne ladje in da ne bomo vrgli svojega meča med staro šaro, da bi tam zarjavljal in da bi nas bodočnost našla zopet nepraviljena. Take šole, kakor je naša ta vojna, so vsekakor predrage tudi za nas Amerikance.

Kaj pa bodo naše naloge po tej vojni? Kot največje in najmočnejše gospodarske velesile na svetu bo naša prva dolžnost pomagati razbiti Evropi in drugim delom sveta vsati gospodarsko, da bodo mogli zopet stati na lastnih nogah. To vprašanje bo potrebovalo največje modrosti. Če bodo gospodarsko v takem položaju, da bodo prizadete dežele prilično izhajale in da bodo njihni narodi zadovoljni, bo s tem glavna naloga že rešena. V tem bo treba previdnosti. Bati se je le enega, da bodo zopet dobili pri gospodarskih obnovah glavno besedo mednarodni bankirji, ki bodo skušali zaslužiti razne industrije po vseh deželah z raznimi oderuskimi posojili, kakor so to vedno znali v preteklosti. Skrivali se bodo pa za vlado, pa tudi zahtevali, da jih ščiti. Nad posojili, ki jih bo Amerika nudila tujim deželam, naj bi imela popolno in vso kontrolo vlada. Če privatniki žele naložiti svoj kapital, naj ga dajo vladi proti gotovim obrestim, ta pa naj posojuje po svoji modrosti v tujino, kakor najbolje ve in zna. Na ta način bi prizadeti narodi dobili najbolj ugodno gospodarsko pomoč.

Glede mednarodnega miru bo na nas Amerikancih po tej vojni velika odgovornost. Roosevelt je zamislil in objavil Atlantski Carter, ki je idealen dokument demokracije. Ta Carter je vtil mnogim narodom novo upanje za bodočnost. Sklicevali se bodo nanj vsi zatirani in prikrajšani na pravicah. Načrt tega čarterja bo treba uveljavljati, če ne, homo prišli ob veljavo in svet bi nam opravičeno očital, da imamo Amerikanci demokracijo samo na jeziku, v dejanjih je pa ne poznamo. Torej veliko moralno odgovornost imamo pred svetom. Zato bo naša dolžnost, da se pri uredbi povojnega sveta tako izvedejo mirovni načrti, da bodo narodi prišli kolikor največ mogoče blizu uresničenju zamisli Atlantskega Carterja. Poleg tega pa bomo morali z drugimi glavnimi zavezniki velesilami čuvati v svetu mir. Yes, ne bo drugače. Uncle Sam bo moral obleči policijsko suknjo in gledati bo moral, da bo okrog svetovnih vogalov mir. To bo zanj vsekakor veliko cenejšo, če tudi ne prijetno, kakor pa da bi malomarno zopet dopustil, da bi mu kdo pred nosom zapalil svet. One narode, kakor n. pr. Nemce, Japonce in še nekaj drugih, ki so povzročili to vojno, pa bo treba imeti pod strogo kontrolo. Treba jih bo pač privedi na pota demokratičnega mišljenja in tedaj jim bo mogoče šele zaupati kot poštenim tovarišem v svetu. To bo veliko delo, velika naloga. A izvesti jo bo treba, če naj svet postane bolj človeški, bolj demokratičen in svoboden, kakor pa je bil dosedaj.

V vseh teh velikih podvzetjih bo treba od naše strani veliko žrtvovanja. Marsikje bomo nepriljubljeni. Kar zamislimo se, kako gledajo člani družine na krušno mater, ko pride k hiši, če zahteva red in da jo ubogajo. Ne glede na to kako skuša biti dobra, jo v gotovih slučajih imajo vedno za mačeho. Tudi Amerika ne bo mogla vsem ustrediti, to bi bilo škoda misliti. Na vse to se bo treba pripraviti, pa odločno, a zraven pravično in demokratično naprejš. Svet potrebuje neke močne vodilne roke, da ga bo popeljala iz nevarnih mednarodnih vrtincev večnega političnega spletkarjenja k boljšemu medsebojnemu razumevanju in skozi to v boljšo in svetlejšo bodočnost, v kateri bodo narodi sveta, ne kakor en sam gozd med seboj sprtih in sovražnih skupin, marveč kot ena družina, ki naj bo kolikor člo-

KAKO MORA POSTOPATI PEHOTA

Mirna vasica v osadiju gleda, kako sta dva ameriška infanterista smuknila v kritje za velikim ameriškim tankom, ko preiskujeta, če niso kje okrog skrite kakšne narijske patrulje. Slika je bila posneta blizu Montereau, Francija, ko so se Amerikanci zagnali za bežečimi nemškimi silami.

TO IN ONO IZ ŽIVLJENJA IN SVETA

ZMAGA POVEČUJE POTREBE POMOČI MED OSVOBODJENIMI LJUDSTVI V EVROPI

Chicago, Ill. — Zmage v Evropi so rodile zadnje mesece velike nove potrebe po vsestranski pomoči za osvobodjene kraje in njih ljudstva v Evropi. Osvobodjena ljudstva so brez vsakih sredstev, in pomoč je nujno potrebna, posebno še sedaj, ko se približuje zima. Kedaj bodo te potrebe jenjale, ni mogoče prej videti. Treba pa je pomoči bolnim, postaranim beguncem, onim, ki so brez strehe, brez potrebne obleke in hrane in še marsikaj drugega. Dolgo bo vzelo, da bodo osvobodjena ljudstva mogla stati v teh ozirih na lastnih nogah.

V Chicagi in okoličici se bo v ta namen začela velika kampanja, ki jo bo vodila ustanova Community War Fund. Začela se bo dne 2. oktobra in bo skušala zbrati znesek \$12.980.000.00. Ves narod, vsi stanovci bodo pozvani na sodelovanje, da vsak pomaga po svojih najboljših močeh v tej veliki pomožni akciji.

Enako bodo zbirali tudi po drugih krajih Amerike. Vsak naj stori svojo dolžnost in pomaga lajšati gorje vojnim revežem.

NAVODILO ZA VISOKO STAROST

Športnik Paul Manhart Sr. od Big St. Germain Lake blizu Sayner, Wis., je te dni obhajal svoj 89. rojstni dan v najboljšem zdravju, živahnosti in

veško mogoče srečna in zadovoljna v vseh ozirih. Tako bodočnost naj pomaga Amerika ustvariti. Svet ji naj pa pomaga, sodeluje z njo in prosi Boga, da jo bo še naprej blagoslovljal! God bless America!

veselju do življenja. Vprašali so ga, kaj mu je največ pripomoglo, da je dosegel tako visoko starost in se tako izvrstno počuti. Odgovoril je, da strogi red, ki se po njem ravna. Vsak dan pokadi osem cigar, spi več steklenic piva, vesla v svojem čolnu in hodi plesat. Po tem redu se je ravnal vestno vsa ta dolga leta, odkar je prišel v Ameriko iz svoje rojstne domovine Prusije. Ima šest otrok, osem vnukov in osem pravnukov, ki so se vsi sešli na njegovem domu za njegov 89. rojstni dan. Vsekakor je to precej nenavaden vzgled, kaj naj človek dela, da bo dosegel visoko in prijetno starost. Zdi se pa, da je gotova mera dnevnega razvedrila in in premikanja na svežem zraku pri tem bistvena.

50 MILIJONOV STEKLENIC ŠAMPANJCA

Ko je 3. armada generala George Pattona pred kratkim zavzela Eperney v Franciji, je pri tem osvobodila tudi velikansko zalogo šampanjca, ki bo zdaj lahko namakal grla Angležev in Amerikancev, kakor pravijo lastniki. Zraven mesta se nahaja grč, ki sestoji iz same krede. Vanj je usekanih 12 milj predorov, po teh pa je spravljeno že pet let na milijone in milijone steklenic šampanjca. Zavezniki so prepolili Nemce iz grč. Prej so Nemci plačevali za francoski šampanjec, po svoji ceni seveda, ko so pa morali bežati, so pa v naglici vzeli iz zaloge v omenjenem hribu kakih 30.000

steklenic, ki zanje niso plačali; več niso mogli pobrati, se je preveč mudilo. V začetku junija so Nemci zahtevali, naj Francozi tisto zalogo vina spravijo kam drugam, ker so hoteli premestiti v te predore svojo tovarno za orožje iz mesta Tulle, 300 milj proč. Izmed 25 vlakov s stroji jih je samo 8 dospelo v Epernay, druge so razdeljali francoski patriotje med potjo. Tako velikanska vinska klet ni bila nikdar spreminjena v tovarno za vojno orožje, sladka kapljica je pa tudi skoraj vsa ostala.

DAN ZMAGE

Menda ga ni ameriškega vojaka v Franciji, ki bi ne bil prepričan, da se bo vojna v Evropi končala najkasneje konec januarja 1945; največ jih seveda pričakuje, da bo v kraju že par mesecev prej. Zavarovalniška družba Lloyd v Londonu, ki zavaruje vsako reč, baje ponuja stavov v razmerju 5 proti 8, da bo V-dan prišel pred zadnjim dnem oktobra.

UŠESA IN NOS IZ PLASTIKE

Ce ste zadnje čase izgubili nos ali uho, lahko dobite drugi nos in drugo uho, narejeno iz gibčnega plastičnega materiala in tako podobno pravi koži, da nihče ne bo videl razlike. To novo stvarino je sestavil Dr. Stanley D. Tylman iz University of Illinois Dental College. Ponaredbe so trpežne in izgledajo kakor žive, ter se dajo pritrditi na kost ali pa na meso, kakor pač treba. Več oseb si je že dalo z izdelkom iz tega novega materiala nadomestiti kak organ ali del organa, kakor na pr. konec prsta, uho, nos, itd.

TURKI IN NEMCI - GESTAPO V CARIGRADU

Napisal Frank Patt

Carigrad je videti tako da leč od vojne — toda ta skrivnostna in prastara prestolnica propalih carstev je polna čudnih dram in tajnosti, tragedij.

Takrat ko je Turčija pretrgala svoje odnose z Nemčijo, je vsakdo pričakoval, da se bo turška tajna policija znebila najprej nemške Gestape, toda zgodilo se je ravno nasprotno. Gestapo je takrat šele prav razvila svoje delovanje na Turškem. Gestapo se je masčevala tiste dni nad vsemi, ki so ji bili na potu, pred vsem nad onimi Nemci ali Avstrijci, ki so bili znani kot proti-nacističnega mišljenja.

Ko so bili odnosi pretrgani, je bilo najprej določeno, da bo poslanih nazaj v Nemčijo s posebnim vlakom najprej približno 3.000 Nemcev, ki so bili prej na Turškem zaposleni v uradnih nemških organizacijah za gospodarske zadeve, za propagando in, seveda, za vojninstvo. Bilo jih je toliko, in tako trdno in dobro so bili organizirani, da so imeli celo svojega posebnega Gauleiterja, po imenu Jacob Diehl, ki se je izdajal za podrejenega uslužbenca v nemškem konzulatu v Carigradu.

Turški uradni krogi so takrat naznanili, da bodo prepepljeni preko meje najprej najbolj nevarni elementi, toda prišlo je tako, da so se nahajale v seznamih onih oseb, ki so imele prve oditi nazaj v Nemčijo, po večini osebe, ki so bile nevarne le nacistom, ne pa zaveznikom. Kdorkoli je poznal imena, je mogel na podlagi teh seznamov dognati, da je te seznane brez dvoma sestavljala Gestapo sama.

Iz prvega vlaka, ki je bil poslan, ni nobeden ušel. Na njem se je nahajala žena po imenu Ingrid Werburg, ki je

izjavila, da jo bodo Nemci ubili, čim bo preko meje. Zavezniki krogi so jo poskušali rešiti, toda privedena je bila na vlak v zadnjem trenutku, in na skrivaj — in nikdo je ni nikdar več videl.

Proga Orient-Expressa vodi iz Carigrada preko Bolgarije, toda ne čisto naravnost. Predno dospe vlak na bolgarsko ozemlje, zavije za par milj na grško ozemlje — a na tem ozemlju so Nemci vlak ustavili in na hitro opravili svoj krvavi posel.

Kar je po tej prvi pošiljati še ostalo v Carigradu Nemcev, ki niso bili nacističnega mišljenja, so bili v velikem strahu. Hodili so po poslanstvih in ambasadah, da bi se rešili. Nekateri, o katerih se je vedelo, da so zaveznikom prijaznega mišljenja, so bili tudi rešeni s pomočjo angleških ali ameriških oblast. Toda mnogo je bilo takih, katerih ni bilo mogoče rešiti.

Najbolj zanimiva je zgodba nekega dekleta, po imenu Gertrude Jaedtke. Bila je tavnica Alberta Baxmanna, debelega načelnika nemškega izvoznega in uvoznega urada v Carigradu. Baxmann, ki si je bil nabral ogromno svoto zlatnikov — francoskih Napoleonov — je zahteval od nje, naj odide v Nemčijo zato, da bi mu nesla do Budimpešte del njegovega zaklada, skritega v raznih osebnih potrebninah. Toda dekle se je balo, in je odklonila, nakar je Baxmann ukrenil vse potrebno pri Gestapo, tako da sta bila določena za odhod s prvim sledočim vlakom. Ameriške oblasti so nekako — kako, ni znano — uspele in jo rešile, in Baxmann je moral sam na pot in je nosil svoj zaklad s seboj v kovčku, v katerem pa ga ni mogel skriti pred turškimi carinarji. Vse mu je bilo zaplenjeno.

IZGOVOR

V sili se človek posluži vsakega izgovora, pa magari če ga pes na repu prinese. Na Angleškem je bil poklican pred sodnijo neki Ernest A. Lamb, ker je nevarno vozil s svojim avtomobilom. Priznal je, da je drvel čez križišča po 60 do 70 milj na uro. Mr. Lamb se je zagovarjal takole: Iz prijaznosti je dovolil nekemu ameriškiemu vojak, da se pelje z njim. Ta mu je iz hvalečnosti poklonil cigaro. Lamb si je cigaro brž prižgal, ker že več let ni kadil, ter jo je tako užival, da je pozabil na vsa križpota in vse policaje. Sodnik ga je mirno poslušal, mu pritrjuje priklimal — ter ga obsodil na \$150 globe.

V-POŠTA GRE V MILIJONE

Odkar je bila sredi leta 1942 uvedena V-pošta sta naša vojska in mornarica dostavili 789.539.390 pisem poslanih po V-pošti. V teku so načrti, da bo to jesen postavljena v Franciji velika postaja za V-pošto.

SKOZI ODVODNI KANAL

Nemci so še vedno imeli v oblasti tisti del mesta Florence, kamor se je 6.000 meščanov zateklo v neko otroško bolnišnico. Nemci tem beguncem niso dali nič jesti in starši so se začeli obupno bati za svoje otroke; drugi pa so hoteli samo priti stran od Nemcev.

Nekdo je odmaknil okrogel kamen na vrtu bolnišnice, nakar je obup ali pa srčnost vodila nekatero, da so po podzemeljskem odvodnem kanalu (sewer) iskali rešitve. Prebrdli so vso nesnago tako daleč, kakor gre Viale Morgagni, do konca Viale Vittorio Emmanuele. Tam so zavezniki vojski zaslišali klice izpod zemlje,

vzdignili kanalski pokrov in zagledali spodaj izmučene begunce.

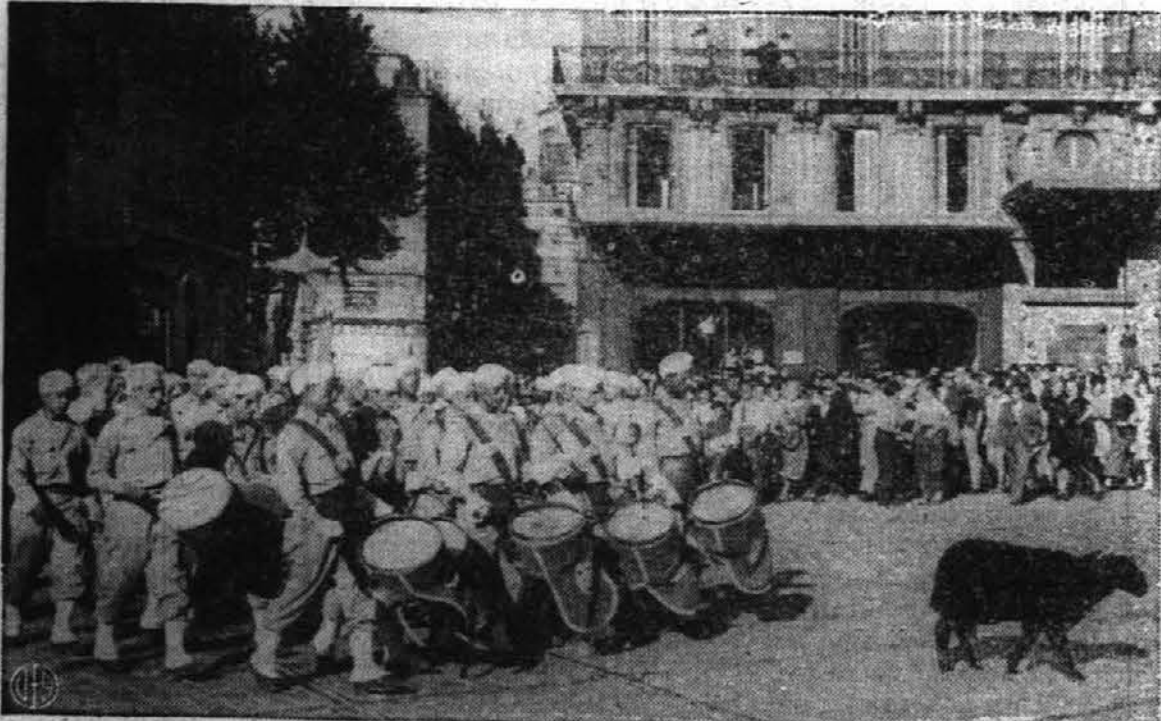
Zavezniki vojska vlada je hitro poklicala ambulanco. V petih dneh je več ko 300 beguncev prišlo ven iz te luknje, potem pa nič več. Neka žena ni mogla več prenašati smrtnilnih plinov, pa je splezala ven iz kanala, ko je bila še na kraju, ki so ga imeli v oblasti Nemci. Ko so Nemci videli, kaj se godi, so začeli metati ročne granate v kanal in so tako zajezili vhod od strani bolnišnice, obenem pa tudi ubili begunce.

Starši, ki so imeli otroke v bolnišnici, se kar niso dali odtrgati od luknje pri Viale Vittorio, četudi so vedeli, da ne morejo nazaj. Neka žena je jokala, ker je pustila pet otrok v bolnišnici, ki jim je hotela prinesiti hrane, potem pa sirota ni mogla nazaj do njih.

NAŠEL LOBANJO PRASTARO ČLOVEKA

Te dni je umrl osemdesetletni Sir Arthur S. Woodward, znani britski antropologist ali človekoslovec, na svojem domu v Haywards Heath, Sussex. Bil je eden najznamenitjših proučevalcev človekovega izvora in razvoja in je bil prepričan, da se je človek pojavil najprej v Afriki, medtem ko največ drugih učenjakov trdi, da se je raj prvih staršev nahajal nekje v Evropi ali pa v centralni Aziji. Leta 1912 je našel takozvano Piltdown lobanjo v neki nasipini v Piltdown, Sussex. Pravijo, da je iz tretje medledeniške dobe, kar bi pomenilo, da je tisti človek živel pred kakimi 100.000 leti. Ostanke te lobanje so skrbno shranili in jim dali ime "Eoanthropus", človek iz dobe zarje, pračlovek.

OVNA IMAJO ZA VODITELJA

S črnim ovnom na čelu, ki ima eno nogo belo, kar se pa ne vidi jasno na sliki, stopajo ti zavezniki vojski s povzdignjenimi glavami med zvokom koračnice po ulici v Maxeille, ko proslavljajo osvoboditev mesta izpod sovražnikove pete. Hvaležni meščani so prihiteli na ulico in veselo kličejo zmagovalcem.

ENA SAMA BESEDA

Edvard Newton se je kar čudil, kako se mu načrt lepo razvijala. Zjutraj je bil s svojimi papirji odšel iz pisarne, kar je delal že 10 let kot blagajniški sluga banke Imperial. Nato je opravil nekaj potov, da ne bi prekmalu začeli kaj sumiti in potem, ko je vnovič menico za osemdeset tisoč dolarjev pri Devonshire & Co., se ni nič več vrnil v banko. V neki sobi, ki jo je nalašč za ta dan najel, se je preoblekel in pred njim so ležali lepi tisočaki po deset in deset v vrsti na mizi.

Spodetka ga brez dvoma ne bodo osumili, ker je bil znan kot zgled zanesljivega človeka. Ravnanje Geoffreya je večkrat smehljaje se dejal: "Ljudi je treba poznati," kadarkoli so ga opozorili na to, da je Newton vendar še premlad, da bi mu zaupali take vsote denarja. Prav za prav mu je žal, da je starega gospoda tako razočaral, a to bomo, tesno življenje, te razmere, zmeraj brez denarja, vse to je sovražil in to življenje se je moralo končati.

Mogoče bi utegnil priti čez mejo, preden bi začele frčati brzojavke. Vendar se je zavedal, da bi ga slednjič dolga roka pravice le dosegla, če bi skušal pobegniti. Imel je drugačen načrt.

Drugo jutro, ko se je lepo naspal, je Newton čital časopisna poročila o njegovem dejanju. Rečeno je bilo, da je bil najbrž žrtev kakega zločina. Vendar si med vrticami čutil sumnjo, da je Newton poveril denar in jo popihal čez mejo. Za kakšnega bedaka me imajo, se je smehljaj Newton ko je vse prebral.

Cez uro je bil v pisarni nekakega notarja in je imel bankovce skrbno zapečateni v kuverti s seboj. "Tu imam veliko vrednostnih papirjev," je začel, ko je bil v govorilnici, "ki bi jih rad pustil pri vas za čas svojega popotovanja. Ali bi to šlo?" — "Seveda!" je odvrnil notar. "Vam bom takoj izročil potrdilo." Newton je prikal. Nato se je pa spomnil, da ne more skriti take listine. Brez dvoma bi jo našli pri njem in denar bi bil izgubljen.

"Ali ne bi šlo tako," je prekinil notarja, ko je že pisal, "da bi pustil papirje brez potrdila pri vas in bi jih vzel le na svoje ime, ko bi se vrnil? Namreč, ne vem še, kakšna bo moja pota in utegnili bi se zgoditi, da bi potrdilo izgubilo." — "Tudi to lahko napravimo," je dejal notar, "a v tem slučaju ne prevzamem nobene odgovornosti." — "Prav," je odvrnil Newton, "kar na kuverto napišite, kakor sva se zmenila." — "Vaše ime?" — "Brompton, Henry Brompton," je dejal Newton.

Ko je bil spet na cesti, se je olajšano oddehnal. Prvi del načrta je bil za njim. Zdaj naj ga kar primejo; plen njegove posestnosti je bil na varnem. Vse je bil natančno preudaril. Ko bo doslužil kazen v ječi, bo šel po denar. Tri ali največ pet neprijetnih let bo moral prestati, nato bo pa bogat. Na deželi bo živel, mirno, pošteno in od vseh spoštovan in bo užival vse tisto, kar si je tako silno želel. Mogoče se bo tudi oženil...

Strindvajtset ur je še čakal, da bi videl, ali so naznanili številke bankovcev. Nato se je javil policiji. Ondi in tudi pri sodni razpravi je vse lepo priznal. Čemu bi tratil čas z bajkami o kakih neverjetnih dogodkih? Le pri eni točki je trdovratno vztrajal. Na vprašanje, kje je denar, je zmeraj ponavljal: "Ne vem. Zaspal sem na neki klopi in so me okradli. Drugega ne vem nič." Slednjič so ga obsodili na 4 leta ječe. Dolga doba, a zdaj je imel petintrideset let in bo imel potem, ko ga bo

do izpustili, še mnogo let za uživanje sreče in bogastva.

Tudi v ječi je bil oni čednostni človek, kakršnega so poznali v bančni službi. Brez nepotrpežljivosti in brez strahu je štel dneve, ki so potekali tako neznanstveno počasi, le za svoje zdravje je skrbel.

Slednjič je prišel dan, ko so ga izpustili. Izročili so mu njegove malenkosti in odšel je, misleč samo na to, kako bi neopazno prišel k notarju in spredal plačilo svojega dejanja. V duhu si je predstavljal ta prizor pri notarju. Notar ga bo komaj še spoznal, zakaj, resnično, postal se je in močno spremenil. To bo vso zadevo le še povečalo in bo vse bolj zanimivo. "Kaj želite?" ga bo vprašal notar. "Rad bi dvignil vlogo, ki sem jo pustil pri vas pred štirimi leti," bo mirno odgovoril. "Kakšno vlogo, prosim?" — "Na ime..."

Newton je obstal sredi ceste. Čudovito! Mahoma se ni mogel spomniti imena, ki ga je dal notarju. Ko je bil v ječi, si ga je po stokrat ponavljal, a zdaj se ga ni mogel spomniti. Sedel je na neko klop, ker je čutil, kako so mu živci razdraženi. Na vsak način mora biti miren. "Torej zdaj tiho, le nič strahu," si je govoril, "saj se vendar moram spomniti, Gospod? ... Gospod? ... Če bi vsaj začetnico vedel..."

Skoraj uro dolgo je sedel na klopi in skušal na vse mogoče načine pomagati svojemu spominu. Ime mu je plesalo pred očmi, vsak hip mu je bilo na jeziku... "Gospod... Gospod..." Za vrata saj je videl črke pred seboj, da bi jih kar prijel! Sleherni trenutek je mislil, da ga ima zdaj... zdaj... Nič.

Spodetka je bil samo nemiren. Saj se mora imena vendar spomniti! Ščasoma pa je občutil v srcu kar tesno bolečino. Vročica ga je oblivala, mislece so se mu krčile in nič več ni mogel mirno sedeti. Ugriznil se je v svoje ushele ustnice in zdaj pa zdaj mu je prišlo, da bi se razjokal, da bi se telesno upri slabosti svojega spomina. A čim bolj je mučil svoje možgane, čimbolj se je trudil, da bi svoje misli zbral v eno samo točko, tem bolj se je oddaljeval od uspeha. "Počemu naj bi se še trudil," se je slednjič vprašal. Če ne bom več mislil na to in se bom umiril, mi bo kar samo od sebe prišlo na misel. Saj misel, ki je tako globoko v človeku, kakor je bila ta, vendar ne more kar tako izginiti. Zaman se je trudil, da bi se zanimal za ljudi, za izložbe, za hrup na cesti, da bi se raztresel. Vse zaman. Ko je gledal, ne da bi videl; ko je poslušal, ne da bi slišal najmanjši sum, mu je nenehoma zvenelo po ušesih: "Gospod...? Gospod...?"

Slednjič se je znočilo, ceste so se izpraznile. Newton je hodil kar naprej in naprej, dokler ni dobil hotela in se je ulegel na posteljo. Toda ure in ure ni mogel zaspati, spet in spet je bilo eno samo vprašanje: "Gospod...? Gospod...?" Zjutraj se je zavedal, da ga prešinja en sam občutek, da ga je strah, da se ne bo mogel nikoli spomniti tistega imena. Osemdeset tisoč dolarjev, ki so bili njegovi, čeprav z nepoštenostjo. Za ta denar je dolga štiri leta trpel v ječi; ta denar ga je čakal, da ga povede v novo življenje — in le eno samo besedo potrebuje, eno samo preprosto, majhno besedo, ki se je pa ne more spomniti. S pestmi se je bil po čelu, zadeval se je ob ljudi ko pijanec, opotekal se je sem in tja, ko sta ga podila strah in groza. "Gospod...? Gospod...? Beseda, le ena sama beseda..."

Začel je hitreje stopati in ne da bi se zmenil za promet, je divjal kar naprej in naprej. Saj je plesala beseda pred njim, le

MARIN MORA BITI ZA MATER

Reži se kakor mačka Cheshire pasme ta krepki marin. Sgt. Eugene Snyder, ko drži na rokah japonskega novorojenčka. Otroček je bil prvi "novi državljan" na otoku Guam, ko je bil ta osvobojen.

ujeti jo mora. Slednjič mu je ležala reka pred nogami, lesketala se je v odsevu zvezd na jasnem nebu. Ali ni bilo ondi, na igrajočih se gibih vode zapisano tisto ime? Stoj, prijati te moram... zaslužil sem... trpel sem zate... Naglo je zdrvel po stopnicah k reki. Telo mu je hropelo, stiskal je pesti, oči so mu na široko bolščale v vodo. Čakaj, saj pridem in te zgrabim! Mrzla voda, ki ga je objela, ga je spravila nekoliko

IZ SLOV. NASELBIN

(Nadaljevanje z 2. strani)

Dr. Kernu se Prosvetni odbor SND iskreno zahvaljuje za velikodušni dar, ki bo rodil dober uspeh.

V tej seziji se bo rabilo tudi v Slovenski šoli majhno berilec, ki ga je sestavil in pred leti rabil kot učitelj v Slovenski šoli SND pokojni Edvin Primoshic. To delo bo mimografičirano in se bo naredilo le omejeno število vvezkov, na podlagi številnih prijavljenih učencev. V tem berilu je v jedru zapopadeno vse tisto, kar smo že leta in leta želeli, da bi seznanili naše otroke. O tem berilu bom pisal več v naslednjem dopisu.

Za Slovensko šolo S. N. Doma,

Erazem Gorshe, tajnik.

PISMA IZ EVROPE

Poslal John R. Gostisha

III.

"Nekje v Franciji"

6. avgusta 1944

Draga mi Mama in Ata:

Pozdrav za to nedeljo! Sem ravno prišel od maše v francoski cerkvi, sedaj pa posedujemo okrog po našem uradu. Francozi hodijo večinoma vsi k maši in veliko jih je, ki pogostokrat tudi med tednom gredo v cerkev. Tukaj v tem mestu je zdaj mirno in ljudje imajo vsaj nekaj neke nedelje in se praznično oblečejo, večinoma v črno. Ampak ženske imajo lepe klobuke, če so prav črni; možje, večinoma stari, pa nosijo majhne kape na strani glave. Živil ne primanjkuje v tem mestu. Po mesarijah je videti velike kose govedine in janjetine. Ubijajo živino vsake tri dni in meso je še rdeče in kri se vidi zunaj pred mesarijo na poti ali na cesti. Tudi vodo imajo že zopet napeljavno. Celi mesec je ni bilo, ker je bilo vse pokvarjeno in razdejano med invazijo.

V tem mestu kakor tudi v veliko drugih v tej bližini je bilo dosti vojskovanja in mnogo domov porušenih. Še v hiši, kjer stanujemo, ki je lepa in precej velika, je pri nekaterih vratih prav znatna luknja. Sinoči smo se sprehajali in smo se za nekaj časa ustavili na nekem starem pokopališču. Videli smo grob, na katerem kaže napis, da je tam zakopan neki mladi angleški pilot. Čudil sem se, ko so nam pravili, da je zakopan sku-

k zavesti. Boril se je proti toku, ki ga je neumorno tiral s seboj. Zaman je skušal držati glavo nad vodo... potopil se je... se spet prikazal na površju... Mahoma je strahovito zakričal in s poslednjimi, nadčloveškimi močmi zarjul: "Brompton... ga že imam... Brompton je tisto ime..."

Tiho je tekla voda, majhen val se je odbil od osamelega obrežja reke. Nato je bilo spet vse mirno.

paj z Nemci in da so ga Nemci pokopali. Še zdaj je venec na tem križu in v nemščini se bere, da leži tukaj neznani angleški "Flieger". Cerkev na tem pokopališču je tudi toliko porušena od krogel, da je ne uporabljajo več, pač pa vsak dan nosijo noter rože na oltar Matere božje. In čudno je, da križ, ki visi sredi cerkve od stropa, ni bil udarjen. Smo tudi stikali po luknjah in nemških podzemeljskih prostorih, in res je vse strano in razkopano, ker so se Nemci morali hitro pobrati in leteti nazaj. Sem pobral za spomin vojaške vilice, nožič in žličo, ki je vse kar črno od ognja. Na misel mi je prišlo, kako smo kot otroci včasih šli na Fort Sheridan in tam brskali med vojaškimi predmeti, samo tukaj je zelo resno.

Tukaj sem se srečal z Don Mihanom iz Waukegana. Je v bližini in se dobro ima. Včeraj sem se peljal z "jeepom" skozi celo vrsto majhnih mest in vasi. Veselo je videti, kako smo Amerikanci tukaj že vojaško ustanovljeni. Naši stroji in veliko orožje se vidijo povsod. Naši so že veliko novih cest napravili po farmah, druge ceste, ki so bile prej ozke, pa razširili. Kosilo smo imeli s par našimi, ki stanujejo pri županu. Župan je farmar in ker ima velike prostore — stare — nekaj naših stanuje pri njem. Kar svoje postelje so noter prinesli in tudi jedila prinesejo svoja, seveda vojaška, da ni težko za farmarja. Jemo kajpada večinoma iz kant, ampak meso in maslo se pa domače tukaj dobi. Uporabljamo francoski denar, ker smo ves naš angleški denar izmenjali za francoskega, preden smo semkaj prišli.

(Dalje prihodnjič)

KOLENDARČEK ZA ODMERJANJE

Do kedaj so veljavne znamke za racioniranje?

Sladkor — Znamke št. 30, 31, 32 in 33 so veljavne — vsaka za pet funtov sladkorja, do preklica.

Znamka št. 40 je veljavna za pet funtov sladkorja za vkuhanje konzerv, in sicer do 28. februarja 1945.

Meso, maščobe — Rdeče znamke A-8 do Z-8 in A5, vse do G5 so veljavne do preklica.

Procesirano sadje in zelenjava — Modre znamke A8 do Z8 in A5 do L5 so sedaj veljavne do preklica.

Gasolin — V 17 državah na vzhodu, je kupon A-11 veljaven do 8. novembra. V drugih državah je v veljavi kupon A-13 v novi A knjigi in sicer od 22. septembra naprej.

Čevlji — Znamki št. 1 in 2 z aeroplanom v knjižici št. 3 ste veljavni do preklica.

MEH ZA SMEH

OTROŠKA

Učitelj hodi med premorom po dvorišču šole in nadzira učence. Tedaj zagleda v kotu nekega malčka, ki se ves obupan drži za trebuh. Učitelj stopi k njemu.

"Kaj ti pa je?" ga vpraša. "Oh, gospod učitelj, tako strašno me trebuh boli," zajеči otrok.

"Zakaj pa ne greš na stranišče?"

Učenec ga široko pogleda: "Zdaj? Med premorom?"

ZLOBNO

Nekega člana francoske akademije so vprašali, koliko akademikov je razen njega že sprejel kralj.

"Štiri," je odgovoril.

"Torej vse članе akademije?" je začudeno vprašal Talleyrand.

"Kako to? Saj ima akademija vendar štirideset članov!"

"Točno — štiri in ničla zraven da tudi štirideset," odgovoril zlobno Talleyrand.

"BOSTE ŽE OPROSTILI..."

Neka mlada dama v spalnem kupeju ni mogla zaspati, zakaj zraven nje je spal star žid, Samuel Afterduft, in smrčal ko cirkularka. Gospodična je potrkala ob posteljo — nič. Potrkala v drugo, glasneje — nič. Samuel je spal in smrčal nemoteno dalje. Naposled je damo le premagala utrujenost in je tudi ona zaspala.

Drugo jutro se oba srečata na hodniku in Afterduft pravi: "Gospodična, snoči sem vas sicer slišal, ko ste trkali, pa boste že oprostili, sem bil preveč truden."

DRUŠTVO SV. VIDA

št. 25, KSJ.
CLEVELAND, OHIO

Odbor za leto 1942:

Predsednik: Anton Strlnja;

Tajnik: Jos. J. Nemanich,

1145 East 74th Street

Blagajnik: Louis Krajc.

Društvo zbora vsako prvo nedeljo v mesecu v spodnjih prostorih stare šole sv. Vida ob 1:30 popoldne. Assessment se prične pobirati ob 1:00. Na domu tajnika pa vsakega 10. in 25. v mesecu.

V društvu se sprejemajo katoličani od 16. do 60. leta v odrasli dobi; v mladinski oddelci pa od rojstva do 16. leta.

Pristopite k
DR. SV. JOZEFA,

št. 53, K. S. K. J.

V WAUKEGAN, ILL.

Na razpolago imate razne vrste zavarovalnine. — Člani se sprejemajo od 16. do 55. leta.

FRANK JERINA, predsednik.
JOSEPH ZORC, tajnik.
1045 Wadsworth Ave.,
No. Chicago, Ill.
ANTON BESPALEC, SR., blag.

Vi radi berete vesti iz drugih nasebin; drugi radi berno novice iz vaše nasebine. Poročajte novice in dogodke v "Am. Slovencu".

Nedeljski pomenki

J. M. Trunk

TEDENSKI KOLEDAR

- 24. Nedelja — 17. pobinkoština
- 25. Ponedeljek — Pacifik, spoz.
- 26. Torek — Justina, devica
- 27. Sreda — Kozma in Damijan
- 28. Četrtek — Venceslavangel
- 29. Petek — Mihael, nad
- 30. Sobota — Hieronim, opat

SEDEMNAJSTA NEDELJA PO BINKOŠTIIH

"Kdor je največji izmed vas, naj bo vaš hlapec" (Mat. 23, 11).

V berilu opominja apostol, da "naj drug drugega prenašajmo v ljubezni". Zelo važna resnica. Skrb za druge naj se ne izraža, kaže s tem, da nad drugimi le gospodarimo, jim zaupujemo, temveč s tem, da jim nudimo svojo službo, pomoč. Henry Clay pravi: "Vladati pomeni prevzeti zaupanje, in služabniki pri vladah so zaupniki."

Vladanje ni tako enostavna zadeva. Vladarji kakršne koli vrste niso vedno pravični, dobri, skrbni, zvesti, in ti, ki so vladani, ne sprejemajo vedno skrbni vladarjev, kakor bi imeli, se skrbni odtegujejo, odklanjajo vladanje, rabijo vse mogoče izgovore, se skrbni zoperstavljajo. Napake so lahko na obeh straneh, odtod razne homatije. Vseeliti se smemo, da imamo nad seboj enega oskrbnika, vladarja, o katerem moremo biti popolnoma prepričani, da mu moremo zaupati v vsakem oziru. To je oskrbnik nam dan od samega Boga, naš angel varih.

Ta angel "nosi z nami v ljubezni", kakor pravi apostol. Na njega se lahko zanašamo, mu zaupamo, ker njegova naloga je le, da nam služi in nam dobro postreže.

Praznik angela varih. Cerkev želi, da ne pozabimo njegove ljubezni, njegove skrbi za nas, ker ta skrb je za nas neprecenljiv zaklad, ako nismo nemarni. Angel varih ni le za nedolžne otroke. Angel je nam božji namestnik. "Sotorišče stavijo angeli Gospodovi okoli njih, kateri se ga boje in otme jih" (Ps. 34). Pride izkušnja. Brez te ni življenja, ker ni zmage. Torej se z gane naš angel, opominja nas, hvali ali kara. Tako vsak prijatelj, tembolj naš angel, ker boljšega prijatelja ni. Angel se z nami veseli, žaluje: pozna naše slabosti, ne precenjuje naših zmognosti, angel ima srce za nas.

Ne zabi na angela. S teboj je, sram te mora biti greha. Sv. Basili pravi: "Dim prežene čebulice, smrad golobčke. Tako odganja smrad greha angela, najboljšega prijatelja." Vsaka tvoja čednost pritiska angela na tvoje srce.

SLOVENSKA RADIO URA V MILWAUKEE!

Edina na ozemlju zapadu, z izključno slovenskim programom v obeh jezikih, se oddaja vsako nedeljo od 9. do 10. ure popoldne preko WRJN RACINE RADIO POSTAJE (1400 Kc.)

Oddaja je slovenski list "Jugoslovanski Obsor" v Milwaukee. — Za uvrstitve godovnih in drugih čestitk, ali društvenih in trgovskih objav pišite najpozneje do petka zjutraj na: YUGOSLAV (SLOVENIAN) RADIO HOUR, 630 West National Avenue, Milwaukee, 4. Wis. Telefon Mitchell 4373, ali Mitchell 5551.

DR. FRANK T. GRILL

ZDRAVNIK in KIRURG

Stanuje in ordinira na:

1858 W. Cermak Rd., Chicago, Illinois

od 2 do 4 popoldne in od 7 do 9 zvečer. — Ob sredah in ob nedeljah po dogovoru.

Telefon v uradu in v stanovanju CANAL 4955

VAŠI SINOV PRI VOJAKIH

bi radi razumeli, kaj jim vi pišete po slovensko. Pri tem jim je najboljši tolmač za razne besede in izraze

"ANGLEŠKO - SLOVENSKO BERILO"

"ENGLISH-SLOVENE READER"

Sestavil in spisal Dr. J. F. Kern

katero stane \$2.00

To berilo je pripravno za učenje angleščine za starejše in za mlajše za učenje slovenščine.

Naročila pošljite na:

AMERIKANSKI SLOVENEK

1849 West Cermak Rd., Chicago 8, Illinois

Družba sv. Družine

(THE HOLY FAMILY SOCIETY)

Ustanovljena 29. novembra 1914.

v Zedinjenih Državah Sedež: Joliet, Ill. Inskorp. v drž. Illinois
Severna Amerika. 14. maja 1915.

Naše geslo: "Vse za vero, dom in narod; vse za čeno, eden za vse."

GLAVNI ODBOR:

Predsednik: George Stonich, 257 Lime Street, Joliet, Illinois
1. podpredsednik: Frank Tushek, 716 Raub St., Joliet, Ill.
2. podpredsednik: Kathrine Bayuk, 528 Lafayette St., Ottawa, Ill.
Tajnik: Frank J. Wedic, 301 Lime Street, Joliet, Ill.
Zapisnikar: John Nemanich, 650 N. Hickory St., Joliet, Ill.
Blagajnik: Joseph Klepec, 903 Woodruff Rd., Joliet, Ill.
Duhovni vodja: Rev. Matthew Kebe, 223 — 57th St., Pittsburgh, Pa.
Vrh. zdravnik: Joseph A. Zalar, 351 No. Chicago St., Joliet, Ill.

NADZORNI ODBOR:

Andrew Glavach, 1748 W. 21st St., Chicago, Ill.
Joseph L. Drasler, 1318 Adams Street, North Chicago, Illinois.
Joseph Jerman, 20 W. Jackson St., Joliet, Ill.

POROTNI ODBOR:

Joseph Pavlakovich, 39 Winchell St., Sharpsburg, Pa.
Mary Kovacich, 2294 Blue Island Ave., Chicago, Ill.
John Densa, 2730 Arthington Ave., Chicago, Ill.
Predsednik Atletičnega oddelka: Emery Subar,
540 North Bluff Street, Joliet, Illinois.

URADNO GLASILO:

"Amerikanski Slovenec", 1849 W. Cermak Rd., Chicago, Ill.

Do 1. jn. 1944 je DSD izplačala svojim članom in članicam in njih dedičem raznih posmrtnih, pokojinskih, bolniških podpor ter drugih izplačil denarne vrednosti do četr milijona dolarjev.

Društvo za DSD, se lahko ustanovi v vsakem mestu Zdr. držav v ne manj kot 8 člani (cami) za odrasli oddelci. Sprejme se vsak katoličan katoliške ali katoliške vere v starosti od 13 do 60 let. V mladinski oddelci pa od rojstva do 16. leta.

Zavaruje se za \$250.00, \$500.00 ali \$1,000.00. Izdajajo se različni certifikati, kakor: Whole Life, Twenty Payment Life in Twenty Year Endowment. Vsek certifikat nosi denarno vrednost, katere se vsako leto vira.

Poleg smrtnine izplačuje DSD, svojim članom (icam) tudi bolniško podporo iz svoje centralne blagajne, kakor tudi za razne operacije in posmrtnine.

Mesečna plačila (assessments) so urejena po American Experience tabeli.

DSD je 124.46% solventna; to potrjujejo izvedenci (actuaries). Uradni jezik je slovenski in angleški.

Rojakom in rojakinjam se DSD, priporoča, da pristopijo v njeno sredo!

Za vsa morebitna pojasnila in navodila se obrnite pisмено ali list-
meno na gl. tajnika: FRANK J. WEDIC, 301 Lime St., Joliet, Ill.

BODIMO PRIPRAVLJENI!

Piše Duhovni vodja

Par dni tega sem prejel pi-
smo Lawrence Canjarja, ki slu-
ži strica Sama na francoskem.
Lawrence je vrlo nadarjen in
izobražen mladenič; pa tudi
pameten. Vojna ga je dohitela
na Pittsburskem Vseučilišču.
Vojna uprava mu je dala prili-
ko nadaljevali študije v vojaški
uniformi. Kot vojak je nekaj
časa ostal na krajevni univerzi,
potem so ga pošiljali na razne
najvišje učne zavode širom Ze-
dinjenih držav. Sedaj je v
Franciji, ker domovina je zah-
tevala, da morajo končno tudi
tjaki na bojno polje.

Lawrence mi piše v kratkem
takole: K sv. maši gremo vsi,
skoraj vsak dan. Pred mašo
imamo sv. spoved, in tako pre-
jemamo, če je le mogoče, dnev-
no sv. obhajilo. Naša cerkev je
travnj pod milim nebom, o-
grajen z visokim živim plotom.
Včeraj se je med mašo vili dež
na nas. Vsi smo bili premočeni,
seveda tudi mašnik. Od oltarja,
starega stola pogrnenega z bel-
im platnom, je curljala voda.
Mašnik nam je namignil, da
prenesemo oltar v zatišje bliže
plata. Ostali smo vsi skozi celo
mašo, to se zna, in vsi prejeli
sv. obhajilo.

"Father," mi piše Lawrence,
"nekje sem bral, da je nekdo
rekel: Pri vojaki na bojnem
polju ni nobenega brezveca.
To je čista resnica, kar se tiče
nas tukaj." (Kdor hoče brati
celo pismo, ga bo našel v "Com-
mentator", glasilu našega dru-
štva prev. Imena, Sept. 10,
1944.)

Na bojnem polju ni brezve-
cev, ker vojaki čutijo in znajo,

da gledajo vsak trenutek smrti
v oči. Kdo bo vedel, kdaj in
odkod bo padel strel, priletela
bomba in šrapnel! Vojak, seve-
da, ne more kontrolirati sovraž-
nikovega ognja; samo Bog je
vseveden in vsemogočen. An-
gel božji ga lahko potegne
v stran hip prej, nego je udaril
strel, in kroga bo šla mimo
njega namesto skozenj. Rešen
bo smrti, če Bog tako hoče. Če
pa pade, bo potom božje služ-
be, spovedi in sv. obhajila pri-
pravljen za božjo sodbo, za
večno življenje, za nebesa pol-
na veselja nebeskih otrok. Ni se
sicer vrnil na svoj zemeljski
dom, gotovo pa na dom nebe-
skega Očeta, kamor je bil itak
namenjen odkar se je rodil. Na
zemeljskem domu ne bo svojih
dragih videl več, pač pa bodo
oni prišli za njim potom iste
božje službe in svetih zakra-
mentov.

Velika večina njegovih to-
varšev se bo vrnila v Ameriko,
dasi bo smrt končno pokosila
tudi te, kakor nas vse. Tudi na
nas preži smrt, kakor na vojake
v boju, noč in dan. Pred njo ni-
smo prav varni ne doma ne na
cesti, ne na delu ne na plesu, ne
v družbi ne v samotni, ne bdeči
ne speči, ne mladi ne stari, ne
bolni ne zdravi. Bodimo toraj
tudi mi, kakor vojaki na bojnem
polju, vedno pripravljeni
na klic Gospodov.

Kako lepo in tolažljivo je bi-
ti član Družbe Sv. Družine v
življenju in smrti, biti pod za-
ščito in obrambo Jezusa, Mari-
je, Jožefa. Bodimo vredni svo-
jih nebeskih zaščitnikov! Tako
bodo naši dragi prejeli za nami
posmrtnino, mi pa nebesa.

ZAPISNIK

Dvanajste redne konvencije Družbe Sv. Družine, ki se je
vršila 28.-29. avgusta 1944 v dvorani cerkve sv. Stefana
v Chicago, Illinois.

CETRTA SEJA

v torek popoldne dne 29. avg.

Gl. predsednik odpre sejo ob
1:30. Duh. vodja moli.

Citanje zapisa tretje seje,

katerega zbornica sprejme kot
je bil čitan.

Br. Joseph Klepec predlaga,
da se naj bi lahko ustanovilo
novo društvo s petimi (5) novi-
mi člani, da pa so upravičeni do

delegata za konvencijo, mora
tako novo ustanovljeno društvo
imeti 8 članov. Brat Nick Pav-
lakovich podpira. Predlog spre-
jet.

Glede prihodnje konvencije
zbornica prepusti gl. odboru,
da on odloči, kdaj in kje da se
naj vrši prihodnja konvencija,
katere se mora vršiti čez 4 leta.

Br. Frank Wedic omenja, da
ker je gl. odbor na svojem let-
nem zborovanju l. 1943 sprejel
da se lahko sprejema nove čla-
ne v Družbo od 16. do 60. leta
starosti in s tem predlaga, da
naj bi zbornica to odobrila.
Brat Anton Čauko podpira, da
se ta sklep gl. odbora odobri.
Predlog sprejet. Predlog je bil
sprejet, da kar se tiče nabave
stenskih koledarjev D. S. D. se
to prepusti gl. odboru. (15 mi-
nut odmora) Gl. predsednik
vpraša John Jeriča, urednika
A. S., kaj da bi bila razlika ce-
ne med prejemanjem glasila iz
štiri na dvakrat na mesec. Brat
Jerič omenja, da mu je to razli-
ko sedaj nemogoče podati.
Zbornica sklone, da se prepusti
gl. odboru glede prejemanja
glasila in naj gl. odbor odloči
po svoji previdnosti. Duh. vo-
dja Rev. Matej Kebe so pri-
pravljeni prevzeti publikacije
za D. S. D. v našem glasilu, ter
nato predložijo zbornici slede-
čo resolucijo, katere se glasi:

RESOLUCIJA

Mi zbrani glavni uradniki in
uradnice ter delegati in delega-
tinje dvanajste redne konven-
cije DRUŽBE SV. DRUŽINE,
vršče se v Chicago, Illinois, 28.
in 29. avgusta 1944, sprejema-
mo naslednjo resolucijo, nana-
šajočo se na velike svetovne do-
godke, kateri že sedaj obliku-
jejo in bodo še oblikovali bo-
dočnost tudi naše stare domovi-
ne Slovenije.

1. Apeliramo na vse mero-
dajne činitele, katerim je bo-
žja Previdnost položila v roke
urejanje povojnega sveta, da
lepe slovenske zemlje in njene-
ga junaškega slovenskega na-
roda ne prezro, ne pozabijo, ko
se bo v svetu na novo delila pra-
vica. V imenu pravico ljubeča
apeliramo, dajte slovenskemu
narodu pravico do njegove slo-
venske zemlje, vse, dokler sega
naš slovenski jezik in klike na-
ša slovenska kri.

2. Z ozirom na sedanje raz-
burljive čase in dogodke v do-
movini izjavljamo, da obžalu-
jemo, ako se tam dogajajo kak-
šne politične nepravilnosti in
nerednosti, vendar se vzdržu-
jemo vsake obsodbe, ker nam
razmere, razlogi in vzroki niso
znani.

3. Želimo, da Slovenija osta-
ne zedinjena z brati Hrvati in
Srbi, politično in gospodarsko
avtonomna edinica, a povezana
v močno federativno državo
Jugoslavijo, naslonjena na
močno slovansko Rusijo.

4. Želimo in apeliramo, da
graditelji nove Slovenije kot
avtonomne edince v federativni
Jugoslaviji, postavijo Slove-

nijo na temelje najširše gospo-
darske, politične, socialne in
verske svobode in demokracije.

5. S temi iskrenimi srčnimi
željami izraža dvanajsta red-
na konvencija Družbe sv. Dru-
žine stari domovini Sloveniji
iskrene tople pozdrave, želeč
ji v novi bodočnosti vso božjo
srečo in ves božji blagoslov!

6. Bratom v Ameriki pripo-
ročamo medsebojno obzirnost,
bratstvo in slogo ter opustitev
vsake neznanljivosti.

Živela svobodna in demokra-
tična Slovenija! Živela svobod-
na in demokratska Jugoslavija!
Živelo vse slovanstvo!

Za Družbo sv. Družine:

George Stonich, predsednik,
Frank J. Wedic, tajnik,
Joseph Klepec, blagajnik,
Rev. Matthew Kebe,
duh. vodja.

Br. Nick Vranichar predla-
ga, da to resolucijo zbornica
sprejme in jo da v javnost in jo
podpišejo predsednik, tajnik,
blagajnik, in duh. vodja. Pred-
log vsestransko podpiran in
sprejet.

Br. gl. tajnik predstavi zbor-
nici našega aktuarja Mr. Har-
ry Tressel, kateri nas v lepih
besedah pozdravi ter nam pred-
loži resolucijo glede izboljša-
nja našega poškodninskega
sklada in priporoča zbornici, da
bi te spremembe v poškodnin-
skem skladu sprejela. Brat
Nick Vranichar predlaga in
brat Frank Wedic podpira, da
zbornica sprejme to resolucijo
glede sprememb v poškodnin-
skem skladu. Predlog sprejet s
35 proti 4 glasovi; eden ni gla-
soval.

Nova točka v poškodninskem
skladu se glasi:

SPECIFIC LOSSES:	
For the total loss of sight of one eye	\$250.00
For the total loss of sight of both eyes	500.00
For the loss of one hand, amputated above the wrist	250.00
For the loss of both hands, amputated above the wrists	500.00
For the loss of one foot, amputated above the ankle	150.00
For the loss of both feet, amputated above the ankles	300.00
For the total permanent disability of one hand, but which is not amputated	125.00
In the event that the hand is amputated later, above wrist the Society shall pay an additional \$125.00.	
For the total permanent disability of both hands, but which are not amputated	250.00
In the event that the hands are amputated later, above the wrists, the Society shall pay an additional \$250.00.	
For the total permanent disability of one foot, but which is not amputated	75.00
In the event that the foot is amputated later, above the ankle, the Society shall pay an additional \$75.00.	
For the total permanent disability of both feet, but which are not amputated	150.00
In the event that both feet are amputated later, above the ankles, the Society shall pay an additional \$150.00.	
For the loss of each toe, severed at the first joint	25.00
For the loss of each finger, severed at first or second joint	50.00
For the loss of a thumb, severed at the first joint	50.00
SURGICAL OPERATIONS:	
All intra-cranial, all intra-thoracic and all intra-abdominal opera-tions	100.00
Nephrectomy	100.00
Excision of the Tongue	100.00
Thyroidectomy	100.00
Removal of kidney stone	100.00
Drainage of peri-renal abscess	75.00
Appendectomy	75.00
Prostate gland	100.00
Amputation of female breast: One breast	75.00
Both breasts	100.00
Operation for inguinal or femoral hernia: One side	75.00
Both sides	100.00
Operation for ventral hernia	75.00
Repair of cystocele or rectocele, or both	50.00
Rib resection, single or multiple	50.00
Operation on the skull for skull fracture	50.00
Removal of cancer by cutting operation	50.00
Open reduction of a fracture of long bone	100.00
Excision of varicose veins	50.00
Operation of hydrocele	50.00
Operation of varicocele	50.00
Excision of piles (rectal hemorrhoids)	50.00
Operation for fistula in ano	50.00
When the operations for hemorrhoids and fistula in ano are per-formed at one time, the benefit shall be \$50.00 for the combined operation.	
Cataract	50.00
Mastoid	75.00

Nova Točka Bolniškega Od-
delka:

The sum of \$25.00 will be
paid for confinement occa-
sioned by childbirth, with the
further provision that an addi-
tional \$5.00 from this fund is
to be payable to the Mortuary
Fund for the use and benefit of
the new born child, if any, pro-
viding one parent makes proper
application to the Society for
such benefit.

Nadalje nam priporoča ak-
tuar spremembo v bolniškem
skladu glede porodne nagrade.
Sestra Mary Kovacich pred-

laga, brat Joseph Bahorich
podpira, da se plača članici za
vsaki redni porod \$25.00, in
\$5.00 se plača za asessment za
otroka, ako tak novorojeni
otrok pristopi v društvo v dobi-
trideset (30) dni po rojstvu, le-
to članice katere so zavarovane v
bolniškem oddelku so upraviče-
ne do teh nagrad. Predlog eno-
glasno sprejet.

Br. Joseph Klepec pojasni,
da je pristop v poškodninski
sklad prost vsakemu in se lah-
ko, zavaruje v njem, ako hoče,
ako noče, ni primoran biti za-
varovan v tem skladu.

Gl. tajnik predstavi zbornici
Mr. McDonald, zastopnika in-
vesticij, kateri nam nekoliko
razloži o transakciji investicij.
Predlog je bil sprejet, da
imamo pol ure odmora in potem
nadaljujemo z zborovanjem
do zaključka. Storjeno; seja se
nadaljuje ob času. Častitko
nam je poslal Mr. Frank E.
Vranichar, f. nadzornik in član
finančnega odbora A. B. Z. Vse
poslane nam častitke je zborni-
ca sprejela s trikratnimi "Sla-
va!" klici.

Gl. predsednik omenja, da je
skoraj ves red izčrpan in da pri-
de sedaj na dnevni red volitev
odbora.

Poročtya gl. uradnikov osta-
nejo kakor do sedaj. Br. George
Weselič predlaga, da je nomi-
nacija in volitev tajna. Predlog
vsestransko podpiran in spre-
jet. Gl. predsednik imenuje od-
bor za razdelitev in pobiranje
listov in odbor za štetje glasov.
Na to se prične volitev gl.
odbora za prihodnja 4 leta. Iz-
voljeni so bili sledeči:

Predsednik, Frank Tushek
1. podpredsednik, Steve Ko-
sar
2. podpredsednica, Kathe-
rine Bayuk
Tajnik, Frank J. Wedic —
enoglasno
Zapisnikar, John Nemanich
— enoglasno
Blagajnik, Joseph Klepec —
enoglasno
Duh. vodja, Rev. Matthew
Kebe — enoglasno
Nadzorni odbor, Andrew
Glavach, Joseph Drasler in Jo-
seph Jerman — enoglasno
Porotni odbor, Joseph Pav-
lakovich, Mary Kovacich, John
Densa — enoglasno
Vrh. zdravnik, Dr. Joseph A.
Zalar
Atletični načelnik, Gabriel
Drasler.

Predlog je bil stavljen, da se
imenuje brat George Stonich za
častnega predsednika D. S. D.
Predlog vsestransko podpiran
in enoglasno sprejet.

Predlog je bil stavljen, da se
plača častnemu predsedniku
bratu George Stonich \$10.00
mesečno. Predlog vsestransko
podpiran in enoglasno sprejet.
Gl. predsednik George Sto-
nich omenja, da smo izvolili do-
ber odbor in upa, da bo novo
izvoljeni odbor vedno deloval
le za dobrobit D. S. D.

Novoizvoljeni gl. predsednik
brat Frank Tushek se zbornici
lepo zahvali za izkazano mu-
čast, ter prosi in upa, da mu bo
br. George Stonich šel na roko
vedno, ter mu tako pomagal v
njegovem poslovanju vsakokrat
kadar bo pomoči potreben.

Zbornica sklone, da je naša
bratska dolžnost, da gremo vsi
na delo, ne samo mi tukaj na-
vzoči, ampak vse članstvo D. S.
D. za pridobivanje novega
članstva, da tako podvojimo
našo Družbo v prihodnjih štiri-
ri letih.

Predlog je bil sprejet da brat
George Stonich umesti in zapri-
seže novo izvoljeni odbor. Br.
George Stonich nato v lepih be-
sedah zapriše novo izvoljeni
gl. odbor. S tem tudi omenja,
da zbornica izreče zahvalo chi-
caskim društvom in vsem ose-
bam, katere so nam izkazale
svojo naklonjenost skozi našo
dobo tukaj v Chicagi, in s tem
želi, da bi novo izvoljeni odbor
kakor tudi vse ostale članstvo
šli na delo, da se bo tako po-
vzdignila naša Družba do svo-
jega zaželenega cilja.

Gl. predsednik br. George
Stonich se zbornici prav lepo
zahvali za posluš in tako lepi
red pri zborovanju ter s tem za-
ključil 12. redno zborovanje
Družbe sv. Družine ob 7:30 uri
zvečer. Duh. vodja moli.

George Stonich,
gl. predsednik,
John Nemanich, zapisnikar.

"Amer. Slovenec" je vez, ki
družni ameriške Slovence od
obale do obale.

Dopisi lokalnih društev

DRUŠTVO SV. DRUŽINE
ŠT. 1 DSD

Joliet, Ill.

Dragi bratje in sestre, na-
znanjam vam, da se bo prihod-
njo nedeljo 24. sept. vršila seja
ob navadnem času in prošim, da
se je udeležite v polnem številu,
posebno pa, da pridete vsi de-
legatje, da bomo poročali, kaj
smo storili na konvenciji.

Tudi vam naznanjam, da je
ta mesec umrla naša dobra so-
sestra gospa Verbič. Njeni dru-
žini izrekamo svoje globoko so-
žalje, njej pa želimo večni mir
in pokoj.

Pri tej priliki se tudi v imenu
vseh delegatov iz Jolietja zahva-
lim za tako lep sprejem, ki ste
nam ga priredili v Chicagi.
Hvala vsem društvom. Posebna
hvala družini Anton in Mary
Tomažin za tako dobro hrano in
prijaznost. Hvala tudi vsem,
ki ste nas imeli na stanovanju,
posebno hvala družini Toplak
za prenočišče, ker sem bil pri
njih. Lepa hvala tudi tistim, ki
so nas vozili po mestu. Hvala
vsem upešanim pri Am. Slo-
vencu, posebno pa uredniku
Mr. Jeriču za lepi dar. Nadalje
hvala muzikontarjem za take
lepe poskočnice, tudi plesalkam
in vsem delegatom za tako le-
po slogo na konvenciji. Sedaj
pa vsi na delo za veliko Družbo
Sv. Družine. Hvala lepa vsem in
Bog vas živi.

Končno se enkrat prosim čla-
ne in članice, da pridete na se-
jo. Po seji bo tudi nekoliko
okrepčil. Na svidenje pa brez
zamere. Udani vam

Joseph Buchar, predsednik.

IZ DR. SV. DRUŽINE
ŠT. 1 DSD

Joliet, Ill.

Kot delegat 12. redne kon-
vencije društva sv. Družine št.
1 DSD, Joliet, Ill., si štejem v
dolžnost, da se zahvalim za ta-
ko lep sprejem čikaški nase-
lini kakor tudi za krasen ban-
ket in popoldanski program ti-
sto nedeljo. Vse so tako lepo
uredili. Nadalje se zahvalim
Mr. in Mrs. Anton Tomažin,
kjer sem bil na hrani, ter za
lep spominski dar. Ravno tako
se zahvalim tudi družini Koren-
čan za prenočišče in lepo po-
strežbo. Nadalje se tudi zahva-
lim Mr. Jeriču za razkazanje
tiskarne in lep spominski dar.
Potem se prav lepo zahvalim
celemu glavnemu odboru in de-
legatom in delegatinjam za ta-
ko lepo in složno delovanje na
konvenciji. Delujmo vsi skupaj
za večjo in močnejšo organiza-
cijo DSD! — Bivši delegat

Michael Smrekar.

DR. SV. IVANA KRSTITELA
ŠT. 13 DSD

Chicago, Ill.

Cenjeni člani in članice:
Naznanjam vam, da se vrši
naša redna seja v nedeljo 24.
septembra točno ob 2. uri po-
poldne. Jaz bom tam že poprej,
da bom pobiral asessment. Pro-
šeni ste, da se te seje gotovo
udeležite. Boste slišali poročilo
naših delegatov, kaj smo nare-
dili na zadnji konvenciji, kate-
ra se je vršila 28. in 29. avgusta
tukaj v Chicagi. Imamo več
važnih točk za rešiti v korist
društva. Obenem pa tudi tiste
opominj, kateri so zaoostali, da
bi naj poravnali svoj dolg. Ni-
kar ne čakajte, da bi vas moral
tajnik opominjati.

Na svidenje v nedeljo 24.
septembra.

John Densa, tajnik.

ŠTEVILO ODRASLIH V Z.D.

Kakor poroča U. S. Census
Bureau, je bilo 1. novembra
1943 v Z. d. 88,457,606 odras-
lih oseb, to je starih 21 let in
več, kar pomeni narastek za
4,460,977 ali 5.3 odstotkov od
zadnjega ljudskega štetja leta
1940.

Preizkušena ljubezen

Roman. — Iz francosčine prevedla K. N.

Zdelo se je, da je bilo mlademu Špancu pač več do sedanjosti kakor do bodočnosti, toda bil je dovolj tenkočuten, da ni silil v svojo ženo. Preveč živ je bil v njem spomin, kako dolgo ni mogla pozabiti tiste edine noči v Barceloni... Zato je govoril in ravnal s svojo ženo, kakor bi sleherni takten in dobro vzgojen tujec z mladim, sramežljivim dekletom.

Moreno je nekega dne dejal Orani: "V soboto bom ves popoldan prost. Lahko bova nakupila potrebno pohištvo za vašo sobo, Orana."

Orana je molčala. Njen molk je mladega moža neprijetno presenetil. Ali ni takšna kakor druge mlade žene, ki tako rade stikajo po trgovinah? Ali je tako drugačna od drugih? Morda ji je pa življenje ob njegovi strani tako mučno, tako dolgočasno, da je prav nobena novica ne more razveseliti? Zamišljen je odšel v pisarno.

Ko se je opoldne vrnil domov, ga je sprejela Orana sijočega obraza.

"Pojdi, ogledaj si mojo sobo, Miguel!" je vzkliknila. "Upam, da ti bo všeč."

Začuden jo je pogledal. Mar je kupila pohištvo brez njegove vednosti? Morda se je bala, da je njegov okus tako zelo drugačen od njenega? Ali pa ni hotela prilagoditi svojih želja ceni, ki bi jo on s svojimi dohodki mogel doseči? Vsa ta vprašanja so mu rojila po glavi, ko je ob njeni strani stopal proti spalnici.

"Ali se nista domenila, da bova skupaj kupila opravo?" je trpko vprašal.

Mlada žena ni slišala očitka v njegovih besedah. Veselo je zažvrgolela:

"Stavim, da ti bo všeč! Pogledaj!" Odprla je vrata na stežaj in ga malone porinila v sobo.

Moreno je začuden obstal. Soba se mu je zdela kar prenovljena. V njej je stalo starinsko pohištvo v čistem empirskem slogu. Vsekako je bila ta soba zdaj od vseh najlepša, gospodarska in razkošna. Toda mlada žena se je bridko zmotila, če je mislila, da se bo po obrazu njenega moža razlil tako blažen smehljaj, kakor je ozarjal njen obraz.

Molče si je Moreno ogledoval sobo. Njegov pogled je naposled obstal na ozki, razkošno opremljeni postelji, stoječi v kotu sobe. Vdelano zlato se je bleščalo z rjavega mahagonijevega in se čudovito odražalo od motne zelene prevleke. Ta lepota pa na mladega moža ni naredila nobenega vtisa. Čutil je, da je ta postelja namenjena samo Orani in da jo je mlada žena nalašč naročila tako ozko... Kaj res nikoli ne bo imel pravice do svojih zakonskih pravic?... Ali mu hoče to dekle tako simbolno pokazati, da pri njej pač nikoli ne bo smel počivati, kakor počiva sleherni zakonski mož pri svoji družici?

"Pohištvo je vsekako krasno," je suho dejal, "toda zakaj ste izbrali samo eno posteljo?"

"Saj je nisem izbrala," je razposajeno odgovorila.

"Kako to?"

Njegove oči so jo pogledale vpraševalno, skoraj zapovedovalno. Mlada žena se je še zmerom smehljala, kajti še zdaleč ni slutila pravega vzroka njegove nejevolje. Menila je pač, da ga skrbi samo cena za tako razkošno pohištvo, cena, ki se mu najbrže zdi vtoglavo visoka.

"To je moja soba," je naposled veselo vzkliknila.

"Vaša soba?"

"Da, tista, ki sem v njej živela v Jacheresu."

Nekaj trenutkov sta oba molčala. Na to možnost mladi Španec ni bil pomislil.

"Naročili ste, naj vam pohištvo pripelejo iz Jacheresa?" je naposled vzkliknil in prebledel. "Nemogoče! Menda sanjam! Recite, Orana, da ni res!"

Mlada žena ga je začudeno pogledala. Potlej je tiho vprašala: "Zakaj vendar ne?"

Kaj pa je to takšnega?"

"Vi ste veleli pripeljati to pohištvo od doma?" je ponovil Moreno, in v njegovem glasu je zazvenela vsa jeza, ki jo je bil pravkar požrl. "Potem, ko vam je vaš oče dejal, da ne dobite niti solda — dejal je to vam in meni — ste si drznili..."

Orana je ob tem očitku zardela do ušes. Na to ni bila pomislila.

"Ničesar si nisem drznila," je vzkliknila, užaljena zaradi njegovih ostrih besed. "Manjkala mi je spalnica, zato sem pisala materi, naj mi jo pošlje. To je vse."

Bledi Morenov obraz je preletela temna senca. Bilo je na dlani, da mladi Španec kaj takšnega od svoje žene ni pričakoval. "Zakaj niste prej govorili z menoj, preden ste storili to neumnost?" je razjarjeno vzkliknil. "Zakaj ste ravnali tako nepremišljeno?"

"Pisala sem pred včerajšnjim," se je skušala opravičiti Orana, "mudilo se mi je, in ker vas ni bilo doma, sem pisala na lastno pest. Ne razumem, zakaj se tako razburjate zaradi takšne malenkosti? Saj ste čisto iz sebe, Miguel!"

"Videti je, da se ne razumeva, Orana," je dejal nekoliko mirneje Moreno. "Nisem vedel, da imate tako malo ponosa!"

"Saj vendar nisem zahtevala tega pohištva od svojega očeta!" se je branila Orana. Poslednja moževa opazka jo je neljubno zbudila. "To pohištvo je moje in ne očetovo! Podarila mi ga je moja birmanska botra na smrtni postelji. Morda ne veste, Moreno, da je pohištvo pristno in vredno čedne vsotice frankov?"

"To ni važno, draga moja," se je spet razburil mladi mož. "Rajši bi videl, da bi imeli pohištvo iz mehkega lesa, in da bi ga plačal jaz!"

Orana je skomignila z rameni.

"Povedala sem vam že, da to pohištvo ni last mojega očeta. Ta oprava je moja. Rekla sem vam že, da mi jo je darovala birmanska botra. Preje je sama stanovala v tej sobi. Na smrtni postelji je želela, da bi živela v njej jaz."

In ker Moreno tudi na to njeno pojasnilo ni odgovoril, je pristavila:

"Nikar se ne jezite, Miguel, prosim vas! Zahtevala sem od svoje matere samo tisto, kar je moje, in zato svojemu očetu nisva dolžna niti pare!"

"Hvaležen sem vam, da je tako," je mrko delal mladi mož, ne da bi skrival svojo nejevoljo. "V bodoče vas pa prosim, Orana, da se pri sleherni svoji odločitvi spomnite tudi name — kajpak, če vam to ne bo pretežko..."

"Mislim, da vas bom razveselila," je tiho odgovorila. "Ob mojem prihodu ste dejali, da si bova nekoč uredila manj preprosto... reči hočem bolj elegantno stanovanje. Zdelo se mi je, da bi vam utegnili pomagati uresničiti ta načrt. Ta soba je moja. Vredna je nekaj tisočakov. Razen tega — in to je glavno — mi je zelo pri srcu. Mislim, sem torej, da vas bom prijetno presenetila in da jo boste vzljubili tudi vi..."

Kako naj bi vedela, da vas bo to tako razjezilo, potem ko ste dovolili, da mi pošljete obledo in perilo?"

Moreno je vzdihnil. Njegova žena tega res ni storila iz zlega namena. In ko je tako preprosto opravičevala to svoje dejanje, ji ni mogel ugovarjati. Na tihem je že obžaloval, da je bil tako vzrojen... Toda kakor vsak moški, je trmasto vztrajal pri svojem:

"Naj bo! Povem vam pa, da za novoporočeno ženo po svojem okusu nikoli ne bi izbral oprave v tako strogem empirskem slogu, pa če bi bila desetkrat pristna!..."

In z mračnim pogledom na ozko, čeprav razkošno posteljo, je pristavil: "Še manj pa takšno bedasto posteljo, čeprav bi bila v še tako čistem slogu!"

Obrnil se je na petah in hitro odšel v svojo sobo.

(Dalje prih.)

HITLER MEČE ZADNJE ŽRTVE V BOJ; ZAVEZNIKI IMAJO NOVE NAČRTE

(Nadaljevanje s 1. strani)
utrdbo, katerih pa je seveda dosti, ker v središču je Siegfriedov trdnjavski pas širok nad 60 milj. Južna tretja ameriška armada pa se bliža bolj in bolj Strasbourg.

Nemški begunci, ki so pribekali v Švico iz Nemčije pripovedujejo, da dogodki silno vplivajo na Hitlerja. Zdej baje nima več stalnega bivališča. Stanuje v oklopnem železniškem vozu, ki ga vsak dan prepeljejo na drug kraj. Hitler je zadnje tedne mobiliziral svoje najbolj lojalne mladce nazije in jih osebno navduševal naj branijo svojo domovino. Naj store vse kar morejo, da zavlečejo borbo v zimo, nakar bo bolje in potem se bo zaobrnilo. Mi Nemci, je v nekem govoru kričal, se ne smemo nikdar podati. A kljub te-

mu pripovedujejo, da morala med narodom hitro gine. Ljudje se nič več ne bojijo Amerikancev. Mnogi jih celo z veseljem pričakujejo.

Ameriški vojaki pripovedujejo, da ko so prišli na nemška tla so kupovali od kmetov jajca po dva za eno marko. Marka je zdaj vredna 10c. Drugi dan pravijo, so bila pa že po deset centov komad. Cene se hitro spreminjajo.

BARAGOV ŽIVLJENJEPIŠ

(Nadaljevanje s 1. strani)
zanimanje za tisti popis Baragovega življenja, ki ga ima Adamič v načrtu, kajti škofovi ostanki ležijo v kripti katedrale sv. Petra, in kakor znano, je poleg druge stvarine o tem slovitem prelatu v Peter White-ovi javni knjižnici tudi izvod njegove besednjaka jezika Chipewa Indijancev, knjige, ki je sedaj silno redka."

Najboljšo Garancijo Zavarovalnine Jamči Vam in Vašim Otrokom

Kranjsko-Slovenska Katoliška Jednota

Najstarejša slovenska podporna organizacija v Ameriki... Posluje že 51. leto.
Članstvo: 39,150 Premoženje: \$5,500,000

SOLVENTNOST K. S. K. JEDNOTE ZNAŠA 128.43%

Če hoče dobro sebi in svojim dragim, zavaruj se pri najboljši, poštini in nadsolventni podporni organizaciji, KRANJSKO-SLOVENSKE KATOLIŠKE JEDNOTE, kjer se lahko zavarujete za smrtnino, razne poškodbe, operacije, proti bolezni in onemoglosti.

K. S. K. JEDNOTA sprejema moške in ženske od 16. do 60. leta; otroke pa takoj po rojstvu in do 16. leta pod svoje okrilje.

K. S. K. JEDNOTA izdaja najmodernejšo vrsto certifikate sedanje dobe od \$250.00 do \$5,000.00.

K. S. K. JEDNOTA je prava mati vdov in sirot. Če še niste član ali članica te močnega in bogate katoliške podpornske organizacije, potrdite se in pristopite takoj.

Za poljnila o zavarovalnici in za vse druge podrobnosti se obrnite na uradnike in uradnice krajevnih društev K. S. K. Jednota, ali pa na:

GLAVNI URAD V LASTNEM POSLOPU

351-353 No. Chicago Street, Joliet, Illinois

PRVI SLOVENSKE POGREBNI ZAVOD V CHICAGU

LOUIS J. ZEFRAK
1941 W. Cermak Rd., Chicago, Illinois
Phone Canal 4611

NA RAZPOLAGO NOČ IN DAN.

Najboljši avtomobili za pogrebe, krste in šantovanje. — Mrtniška kapela na razpolago brezplačno. — CENE ZMERNE.

IZSEL JE

VELIKI ANGLEŠKO-SLOVENSKE Besednjak

ki ga je spisal in izdal

DR. F. J. KERN

To je najpopolnejši angleško-slovenski besednjak s angleško izgovarjavo. Po tem besednjaku se popravevati. Zdej je besednjak na razpolago.

STANE S POŠTNINO \$5.00

kar je poslali z naročilom. Tisti, ki ga želijo dobiti, naj takoj pišejo ponj na naslov:

KNJIGARNA AM. SLOVENEK
1849 W. Cermak Road, Chicago 8, Illinois

Joseph Conrad:

NA MORJU

In potem sem zagledal smo bili mladi na morju? Ko Vzhodnike — upirali se oči vame. Pomol je bil vse navzdolž poln ljudstva. Videl sem rjave, bronaste, rumene obraze, črne oči, migljajočo pisanost vzhodne množice. In vsi ti ljudje so strmeli vame, brez šepeta, brez vzdihla, brez giba. Bolšali so tjakaj na čolne, na speče ljudi, ki so bili prijadrali ponoči do njih. Nič se ni premeknilo. Palmove palice so mirno visele pod jasnim nebom. Nobena vejica se ni zazibala vzdolž obale in rjave strehe skritih hiš so kukale skozi zeleno listje, skozi veliko listje, ki je viselo svetlo in mirno, kakor ulito iz težke kovine. To je bil Vzhod davnih morskih plovcev, tako star, tako skrivnostni; sijajni, mrki, večno živi in nespremenjeni Vzhod, poln nevarnosti in obetov. In to so bili Vzhodniki. Sunkoma sem vstal. Val gibanja je prebežal skozi množico od enega konca do drugega, švignil mimo glav, zanihal telesa, se zazibal vzdolž pomola kakor vodni kolobar, kakor dih vetra na poljani — in spet je bilo vse mirno. Še zdaj vidim pred seboj oni dolgi lok zaliva, blesteči se pesek, brezkončno, pisano zelenje, sinje sanjajoče morje, množico budnih obrazov, lesketanje živahnih barv — vodo, ki se vse to v nji odraža, krivuljo obale, pomol, tujo ladjo z visoko krmo, stoječo mirno na vodi, pa tri čolne z utrujenimi Zapadniki, ki spijo in se ne zavedajo dežele, ljudi in sočne pripeke. Spali so pretegnjeni na velskih klopih ali pa skrčeni na dnu čolna, mirno in nemo kakor mriči. Staremu mornarju, ki je slonel na krmi barkače, se je povesila glava na prsi in videti je bil, kakor je bil stari Mahon, obrnjen z obrazom proti nebu, velika bela brada se mu je razširila po prsih, kakor da je bil ustreljen, ko je sedel pri krmilu; nekdo je spal ves skrčen spredaj na premcu, objemal z obema rokama glavo osovine, z licem pa slonel na razni. Vzhod je brez glasu gledal nanje.

Posihmal sem spoznal čas Vzhoda; videl sem skrivnostna obrežja, tiho vodovje, dežele rjavih plemen, kjer neprestano preži zahrbtna Nemeza, ki je že zasledila in zajela toliko osvajalcev, ponosnih na svojo modrost, svoje znanje, svojo moč. Zame pa je ves Vzhod zajet v onem mojem mladostnem prividu. Zame leži ves Vzhod v onem hipu, v katerem sem odprl pred njim svoje mlade oči. Prišel sem k njemu po svoji borbi z morjem — in bil sem mlad — in videl sem ga, kako mi gleda v oči. In to je vse, kar mi je preostalo od njega! Zgolj trenotek; trenotek moči, romantičnega zamaknjenja, mladosti!... trohica sončnega žarka na tujem obrežju, trenotek, ki ga je bilo vredno zapomniti, hipen vzdih in — zbogom! — noč — zbogom!...

Pil je.

"Oh, Dobri davni časi — dobri davni časi! Mladost in morje. Čarobne sanje in morje! Dobro, silno morje, slano, grenko morje, ki je moglo človeku šepetati na uho, mu rjuti v obraz, mu zapreti sapo." Spet je pil.

"Morje je lepota nad lepoto, reči hočem, morje samo — ali pa mladost sama? Kdo bi mogel reči? Ali vi tukaj — vi vsi ste imeli kaj od življenja: denar, ljubezen — kar koli je že mogoče dobiti na suhem — povejte mi pa, ali ni bil naš najlepši čas tedaj, ko

KONEC

PRODAM

2-stanovanjska zidana hiša po 5-6 sob, "furnace heat". Nahaja se na 2806 So. Ridgeway Ave. Cena je \$9,000;

4-stanovanjsko zidano hišo. Nahaja se na 2547 So. Harding Ave., za ceno \$10,600;

3-stanovanjsko zidano hišo. Nahaja se na Millard Ave. in 26. ceste, za ceno \$10,000;

Imam še več drugih hiš v Lawndale okolici, ter več hiš in bungalov v Cicero in Berwyn. Ako želite hišo v Berwynu, pokličite L. Gradishar, telefon Berwyn 4979-R.

ANTON JORDAN

2417 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. Telefon Rockwell 7196

DR. H. M. LANCASTER
Dentist

2159 West Cermak Rd.
Telefon Canal 3817
(ogel Leavitt St.)
CHICAGO, ILL.

Vaše molitve
SO ZA
POKOJNE

Vaše cvetlice
SO POSLANE
K POGREBOM
DA TOLAŽIJO ONE,
KI SO ŽIVI.

DR. JOHN J. SMETANA
Pregleduje oči in predpisuje očala. — 23 let izkušnje
OPTOMETRIST
1801 So. Ashland Avenue
Tel. Canal 0523
Uradne ure: vsak dan od 9 zjutraj do 8:30 zvečer.

DEKLETA — ŽENE 18—50
Polno-urno stalno snažno lahko tovarniško delo, izkušnja ni potrebna. Zglasite se v Employment Office, 715 W. Cermak Road.

OGLAŠAJTE V "AMER. SLOVENCU"!